Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

В лучності сила!

SVOBODA

РІК XIX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 15 ЧЕРВНЯ 1911. ЧИСЛО 24. VOL. XIX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, JUNE 15, 1911. No. 24.

Звіт

Контрольної Комісії Р. Н. Союза з переведеної контролї маєтну Р. Н. Союза і „Свободи", на днях 7., 8. і 9-го червня с. р.

I.

Стан каси Р. Н. Союза:

По послїднім засїданю Контрольної Комісії (8.. 9. і 10. лютого с. р.) позістало в касї Р. Н. Союза . .	69.733.65
Доходи.	
Січень 1911	19.427.50
Лютий 1911	16.652.03
Марець 1911	11.906.87
Цьвітень 1911	13.068.26
Процент	474.45
По конець цьвітня 1911 р. весь прихід виносив . .	131.262.76
Розходи.	
Січень 1911	21.589.16
Лютий 1911	14.995.17
Марець 1911	11.581.62
Цьвітень 1911	10.262.34
По конець цьвітня 1911 р. всїх розходів було. . .	58.428.29
Зіставленє.	
Доходи	131.262.76
Розходи	58.428.29
З днем 30-го цьвітня с. р. остає в касї Р. Н. Союза	72.834.47
На сю суму знайдено в банкових книжках:	
в „Pittsburg Trust Co." .	3.346.53
в „German Sav. Dep. Bank"	6.987.20
в „Union Trust Co." . .	2.662.79
в „McAdoo Trust National Bank"	4.182.69
в „Market Str. National B. Shamokin"	4.801.96
в „National Bank of Shamokin"	372.77
в „Dime Trust & Safe Dep. Co."	2.983.30
в „Market St. National B."	367.73
в „National Bank of Shamokin"	21.333.94
в „Dime Trust & Safe Dep. Co."	7.286.58
в „National Bank of Shamokin"	4.554.42
в „Dime Trust & Safe Dep. Co."	1.072.52
в „National Bank of Shamokin"	3.059.72
в „Dime Trust & Safe Dep. Co."	1.097.52
в „Dime Trust & Safe Dep. Co."	806.78
в „Market Str. National Bank" (сї гроші в двох книжках)	13.517.27
Разом	78.433.72
В тій сумі зачислено невиплачених чеків на . .	6.312.82
Лишає ся	72.120.90
Готівка у касієра	713.57
Разом . . .	72.834.47

II.

Стан Каси „Руського Молодечого Союза".

По послїдній контроли К. Ком. Р. Н. Союза на днях 9., 9. і 10-го лютого с. р. остало готівки	10.433.67
Приходи.	
Січень 1911	385.66
Лютий 1911	383.16
Марець 1911	353.46
Цьвітень 1911	400.17
По конець цьвітня 1911 р. всього приходу було . .	1.522.45
Розходи.	
Січень 1911	15.00
Лютий 1911	33.00
Марець 1911	72.00
Цьвітень 1911	164.00
По конець цьвітня 1911 р. розходів було	284.00
Зіставленє:	
Приходу	1.522.45
Розходу	284.00
Остає	1.238.45
Процент від тих грошей .	85.77
Готівка	10.433.67
З днем 30-го цьвітня 1911 р. остає в касї Руського Молодечого Союза	11.757.89
З того на книжцї банковій є	11.506.72
а в підручнім фондї . .	400.17
Разом	11.906.89
З тої суми незвернених чеків	149.00
Остає . .	11.757.89

III.

Стан каси „Свободи".

По послїднім засїданю К. Ком., по конець січня 1911 р. позістало в касї „Свободи" готівки . .	4.943.43
Дохід.	
Лютий	1.789.96
Марець	2.042.30
Цьвітень	3.225.36
Май і до 9-го червня с. р.	4.597.12
Всього доходу по день 9-го червня 1911 р. було . .	16.598.17
Розхід.	
Лютий	2.528.69
Марець	2.391.64
Цьвітень	4.295.63
Май і до 9-го червня 1911 р.	4.670.15
Всїх розходів по день 9-го червня с. р. було . . .	13.886.11
Зіставленє.	
Доходи	16.598.17
Розходи	13.886.11
З днем 9-го червня 1911 р. остає в касї „Свободи" готівкою	2.712.06
На сю суму найдено:	
На двох книжках банкових	2.819.83
В тій квотї є невиплачених чеків на	624.08
Остає отже дійсна готівка в банку	2.195.75
В підручній касї є . . .	516.31
Разом . .	2.712.06

Весь маєток Р. Н. Союза виносить:

Говівка Р. Н. Союза в банках	72.834.47
Дім Р. Н. Союза вартости	13.500.00
Готівка Р. М. Союза . .	11.757.89
Готівка „Свободи" . . .	2.712.06
Вартість друкарнї „Свободи"	17.355.00
Разом Р. Н. Союз має маєтку	118.159.42

В Jersey City, N. J. 9-го червня 1911.

о. В. Балог, пред. контр. ком.,
Т. Каськів, член контр. ком.,
К. Поступак, член контр. ком.

НОВИНКИ.

¶ Business before pleasure. На днях відбув ся під проводом Нестора руського сьвященьства „Собор" греко-катол. клеру в Philadelphia, Pa., в присутности 42 сьвящеників руських, як подає „Заокеанська Русь" (кількох з них прислали на „сліпо" своє placet), де раджено над „добром" руської церкви в Америцї. Редактор „Заок. Руси" подає скупенькі відомости з перебігу нарад сего Собора, обіцюючи „в дальших числах обговорити цїлу справу". Видно, бракло часу сьв. Отцям обговорювати справу на соборі, тож полишили в сїм дїлї вільні руцї о. Вол. Держируцї, а самі (а може й під прессією) ухвалили на „hurry up" заснувати „сьвіжу" орґанїзацію добродійну, посмертну, а відтак перепровадили ухвалу, також добродійну (хиба для о. Редактора), що кождий сьвященик має платити на видавництво „Заокеанської Руси" чотири доляри місячно. Чи не бізнес? 80 сьвящеників по 4 доляри, се красна сумка — 320 долярів. На дві шіфкарти до краю що місяця. Я би був вніс, щоб канонїки, шамбеляни, совітники і дзєкани платили подвійно, бо вони за часто фоськають ся по морю... Н. Н.

¶ В ночи з суботи на недїлю (з 10. на 11. с. м.) місто Ню Йорк, Джерзи Сіті і цїлу околицю навістила шалена буря, найстрашнійша за людської памяти. Буря почала ся при грізнім якомпанїяментї громів, з яких один з перших вдарив в вежу костела на 121 ул. і Медісон евню, виряджуючи значне спустошенє. На щастє, ніодин грім, вдаривший в Ню Йорку, не вчинив пожару. З людий оглушив вдаривший грім електрика, В. Андерсона так, що він впав без тями на брук. Другого чоловіка, збожеволїлого від громовицї, найшла полїція на 53. ул., як він майже без одїня стояв серед потоків дощу. Цїлий Віліямсбурґ злива замінила в одно озеро. Вода стояла по вулицях на 4 стопі високо, а по ній плавали усякі хатні меблї. Коло Джомейки вдарив грім в стайню, яка згоріла до тла. Фери, курсуючі поміж Ню Йорком а Стейтен Айленд мусїли застановити свій курс. Усї дороги на Стейтен Айленд буря так ушкодила, що потреває яких пару тижнів, заки їх яко-тако полатає ся. В Джерзи Сіти буря потягнула за собою три людські жертви. Одну з них вбила електрика з прірваних бурею трамваєвих дротів, а двоє людий втопило ся. Також і в Нюарку суботнїшна буря вирядила страшні шкоди. Позривала богато дахів, дерева повивертала корінєм до гори, попоривала дроти і т. п. Взагалї виряджену суботнїшною бурею шкоду в місті Ню Йорку і найблизшій околици оцїнюють на висше як мілїон долярів.

Повторенє бурі наступило в ночи з 12-го на 13-го червня. Сим разом в Ню Йорку буря була лиш дитинячою іграшкою, але за се на полудни і на півночи шалїла з елєментарною силою, іменно в околици Філядельфії і Балтімор. О пів до семої вечером, 12-го с. м. не було між сими двома містами уже ні одного телєґрафічного дроту — усї позривала хуртовина. Рівночасно вирядила вона страшні шкоди в цїлім північнім стейтї Ню-Йорк, головно в околици міста Сиракюз. Рівнож і в Нюарку, Н. Дж., вдарив грім в склад збіжа і запалив його. В місцевости Ньютон, Н. Дж. вдарив грім в цвинтар, у гріб, і вибив широку діру, відслонюючи з землї цїлу половину домовини. В Кортленд, Н. Й. вдарив грім в Дж. Давіса, коли він їхав візком і вбив його на місци. На кілько шкоди вирядила отся друга буря, поки що не знати. Користь із отсих злив і бурей має місто Ню-Йорк хиба з того згляду, що в резервоарах прибуло около 8 мілїярдів ґальонів води, так що місто на яких дальших два тижні є заосмотрене в воду і не потребує обавляти ся посухи.

СПРОСТОВАНЄ.

В числї 23-ім, з 8-го с. м. 1-ша сторона, 1-ша шпальта, 15 і 14-ий верш з долини: „Розмет платить 11.622 членів на цїле посмертне, (кождий по 1.22 цнт.)..." має звучати: „Розмет платить 11.622 членів на цїле посмертне, (кождий по 1.32)..." Просить ся отсю недоглянену друкарську похибку справити. Загальна сума розмету, який платить член на цїле посмертне (1·50 дол.) і на пів посмертного (84 цнт.) є подана в дотичнім числї поправно.

ОБРУСИТЕЛІ.

Повість із суспільного житя поліської країни,

Н. ЛАНСЬКОЇ.

*З великоруського переклала ****

(Дальше).

Посередник скінчив свою бесіду. Люди мовчали, декотрі лиш суятились на місци. Петро Іванович зрозумів, що час приступити.

— Ну, і щож мої любенькі? — зачав він знов своє казанє, удаючи, що радо приймає їх мовчанє за знак прихильности і згоди. — Поклоніть ся Сидорови Тарасовичу, та попросіть, щоби ще був ласкав послужити вам.

І подивив ся на старшину.

— Щож, я з радої душі готов послужити ще громаді, доки сили стане, — подаючи ся трохи наперед промовив Кулак.

В громаді йшов якийсь неозначений рух: люди суятять ся на місци, потручують один другого, а потім дають ся чути несьмілі голоси, котрі чим раз виразнійше переходять в слова: „Спасибіг тобі, Сидоре Тарасовичу, послужив ти вже, досить з тебе, досить і з нас!...”

— Нехай і другий тепер послужить, — говорить виразно чийсь голос. і Петро Підгірний виступає з громади.

— Спасибіг тобі, Сидоре Тарасовичу, нехай і другий послужить! повторяють за ним братя Бичкові, Степан Черкас, Василь Крюк, Пилип Тилипут а найголоснійше Іван Хмелівський. В задних рядах підхапують, і ціла громада одноголосно попирає слова старого Підгірного.

Посередник, що ніколи не кадіяв ся такого олору, зачинає тратити рівновагу. Він швидко обертаєть ся і щось говорить до писаря; той показує вид, що готов виконати все. Петро Іванович щось надумує ся, потому сьміло сходить з ґанку, справляє ся просто в середину громади. Люди перед ним розступають ся.

— Ну, от воно як, мої любенькі, промовляє ласкаво посередник. — Голоси між вами розділили ся, тож щоби не було ніякого заколоту, ми ось що зробимо: ті, що хотять Сидора Тарасовича на старшину, нехай стають на право, розумієте? а ті, що хотять кого другого, най стають на ліво. Розумієте?

— Розумімо, ваше високоблагородіє, відповіли мужики, цілком не зрозумівши до чого воно йде.

— Ну і добре мої любенькі: котрі на право, котрі на ліво!

Майже ціла громада окрім свояків та приятелів Кулака переходить на ліво. Сидір Тарасович глипає очима, мов остовпілий, писар лукаво усьміхає ся йому за плечима, а Петро Іванович згідно потакує головою. Заходяче сонце заливає ясним блеском ціле село, високий ґанок з дашком та надписею, і іграє скісними промінями на зеленкуватих шибах волостного уряду. Всі стояли тихо, всі ждали, що скаже посередник. Але посередник не сказав ні слова, лише повернувшись ґраціозно на обцасах, перейшов поміж рядами людий на другий бік; тота сторона, що була від него на ліво, натурально стала тепер на право, — і Сидір Тарасович Кулак був вибраний на старшину великою більшостию голосів, о чім тут же написано й протокол. Так просто, так ясно, без найменшого заколоту розвязав догадливий посередник сей гордійський узол.

За годину запряжена трійка стояла уже перед ґанком, подзвонюючи колокільцями, а Петро Іванович, сідаючи в сани, шепнув на ухо старшині, котрий його підсаджував:

— У вівторок розправа з Макаром, — гляди, не прозівай!

— Якже можна! — відповіь той з веселим, триюмфуючим лицем. — У мене і сьвідки і все...

— Гони! — крикнув посередник загортаючись у футро, рад з себе, що так проворно удалось йому закінчити справу.

Коні ступом виїхали за браму, а навернувши в бік, борзо щезли перед очима здивованих людий. Громада зачала поволи розходити ся, не розуміючи, по що тут на право і на ліво, коли і на право і на ліво — все однаково виходить Кулак.

Так отже закінчила ся проба людий, увільнити ся законним способом з під власти старшини; але справа тим ще не скінчила ся. Кулакови мало було сьвіжої побіди, він забаг ще обезпечити себе на дальші часи від всяких ворожих обявів. Зробивши з писарем таємне слідство і підкупивши шинкаря якоюсь обіцянкою, дуже скоро всесильний старшина дібрав ся до Гаврила Щовкуна. За дозволом посередника візвав старшина громадський суд, на котрім видано такий засуд: „покаравши різками Гаврила Тимофієвого за фальшиве толкованє патенту, видалити його з Вовчої волости на віки вічні.” Люди дуже здивували ся тим своїм власним засудом, але зараз же переконали ся, що засуд цілком законний, бо потверджений тими самими печатками громадських начальників, котрі для певности про всяку потріб зложені були у Кулака під ключем. З прочими людьми поступили трохи лагіднійше: посмагавши трохи різками для прикладу, придержали на хлібі та воді по сім день в холодній, а відтак пустили на волю. Неспокійний елемент був таким способом усунений, і все пішло по старому в тім темнім царстві невіжі і самоволі. Зганьблений і загніваний Гаврило Щовкун виносячись із своїм майном з села, сказав, що піде хотьби й до Петербурга, назвав усіх дурнями, плюнув, а на остаток післав усіх до чорта. А Макар не діждав уже непевного правосуду мирового з'їзду, „ибо сего числа представился въ вѣчность”, як рапортував старшина посередникови словами писаря.

X.

Петрови Івановичу Лупинському пощастило ся. В короткім часі, по всіх тих подіях в Вовчій волости, вийшла нова устава, касуюча вибори предводителів уїздної шляхти, котрі від тепер мали бути урядом іменовані. Рівночасно зіставши головою з'їзду мирових посередників, Петро Іванович зістав назначений також предводителем шляхти в повіті. Ті два рівночасні повисшеня надзвичайно підоймили його в його власних очах. Не мало-ж бо й труду приняв він, щоб їх здобути! Нераз він щезав кудись по кілька день, а по місті ходили слухи, що їздив в ґубернію і грав віста з самим Степаном Петровичем. Сам Степан Петрович був блазен, многі виражались о нім єще острійше, але він знав усі привички і слабости його превосходительства Михайла Дмитрієвича, тож заграти віста з Степаном Петровичем значило майже тілько, що дістати аванс; програти з ним було, розуміє ся, ще приємнійше.

Іменований після ґуберніяльного віста предводителем шляхти, Петро Іванович зараз перемінив всі домашні обстанови. Замість старої баби взяв кухаря, повісив в гостиннім покою нові фіранки, записав фортепян і до дітий бону. Він також збирав ся записати білярд, уважаючи таку розривку дуже пожиточною з гиґієвічного зглядy, але якось відложив се, роздумавши, що радше волить міське касино взяти на себе те старанє о його здоровлє. В тім часі був він найщасливійшим чоловіком на сьвіті. Честолюбний лиш в певних границях, Петро Іванович поки що не бажав більше нічого: ставши ся першим з повіті, разом з правом титулу „пана маршалка” добив ся і привілею дворянського мундура, що для него, як для чоловіка малого і невизначного, при недостачи знаменитих предків, значило надзвичайно много. Він в той час був страшно занятий собою, своїм домом, положенем, всім окружаючим його особу; уважав себе центром того малого сьвіта, в котрім верховодив. Коли убирав ся в фрак і робив візити, то всі його знакомі повинні були тішити ся і вважати себе щасливими, — а коли його голова заболіла і він загорнувши ся в ватований шляфрок та повязавши голову жінчиною хусткою, бігав від кута до кута, тогди всі, хотьби його й не виділи в тім убраню, повинні були смутити ся і журити ся. В празничні дни він убирав ся в мундур, причіплював шпаду, котру жиди називали „шаблею”, устроював грудь ордерами, і стоячи з поважним лицем перед зеркалом, давав розказ запрягати коні до чернигівської коляси, (котру уже два дні наперед зачинали мити і натирати оливою, немов би вона терпіла на ревматизм) щоби парадно заїхати до церкви, до котрої було лиш кілька кроків від його помешканя. Жінка убирала пишну сукню, і розпускала такий шлеп, що у пані судієвої, секретарової і прочих дам аж очи горіли з заздрости. „Пані маршалкова” була сильно переконана, що колиб її шлеп був коротший, сукня не так пишна, колиб вона прийшла до церкви пішки, або колиб не явила ся на службі божій, тогди сьвітлий день не був би сьвітлим і празник утратив би для міста величний характер. Шлеп і стяжки були такими відзнаками жінки, як шпада і ордери відзнаками мужа. Всяка парадна вистава дуже відповідала успособленю Петра Івановича, і в такі хвилі він чув себе так щасливим, що готов був подати милостиню кождому жебракови, хоть і чував, що се супротивляє ся ученим теоріям політичної економії. Він був вповні щасливий — і як далеким показував ся йому той час, коли він з порожною кишенею та з порожним куферком їхав сюди в жидівській будці, хромими кіньми! Тепер у него була чернигівська коляска (хоть він хвалив ся, що то варшавська), шредерівський фортепян, в уряцовій касі під печатю хоронила ся значна сума, — корінний фонд будущого оборотного капіталу, а перед ним в недалекій перспективі красували ся ліси, луги, поля, проценти, доходи, а все то як в якій чародійській ліхтарні, містило ся в однім маґічнім слові: опіка. Опіка — то іменно був той ріг плодовитости, золоте руно Кольхіди, тим цннійше, що не вимагало ніяких клопотів і завсїгди було під рукою. Операції пупілярні не були наражені на ніяке ризико. Всіми справами заряджував предводитель, „пан маршалок”, а опікунами іменували ся такі люди, з котрих потягнути не було що. Маєтности величезні, властителї Бог знає які і Бог знає де. Ліси, наприклад, той скарб, котрого на заході стережуть як ока в голові, нищать ся тут варварським способом. А знаєте, які там ліси? Лосі, медведі живуть там як дома — значить, не хаща яка небудь. Отже такий то ліс був і в тій маєтности, над котрою опіку приняв на себе Петро Іванович. Чого тут не дасть ся зробити? Чи знаєте ви, наприклад, що значить бурелом? Ні, не знаєте. А то в своїм роді цікава річ. Виставляє ся акт після всяких форм урядових з протоколами, підписами, печатками і всіми правними аксесуарами, що на просторони 70 квадратових верстов буря поломила маштовий ліс, т. є, так як би пилою зрізала. Щож порадиш против ворожих елементів? Надлетіло щось як несамовите і поваливши лоском все, зробило своє діло і раптом стихло. Ліса в опікуваній маєтности якби й не було ніколи, протокол прилучено до справ опікунчих, а вже що часом з того виходило — і самі можете догадати ся. З латрами діло робить ся ще простійше: позволяє ся, наприклад, жидам возити латри з такого місця, де за позволенєм сказавши, крім ялівцю та камянок нічого й не росте, але що се власний ґрунт, „пана маршалка”, котрий про людське око купив його за сто рублів, то на нім можуть рости не лише латрові дуби, але і все, що кому подобає ся. Ви вже чень догадуєте ся, що латри властиво вивозять ся з тих лісів, де в разі потреби воює бурелом.

В честь Петра Івановича треба сказати, що він не від разу піддав ся покусї, уступав крок за кроком, але раз розміркувавши, що сьмішно не брати, коли всі дають, він уже не міг оперти ся і пішов тою дорогою, стараючись лише оберегти свою авреолю чесного чоловіка.

XI.

Повітове місто, де жив і трудив ся Петро Іванович, се був один з тих супокійних і глухих закутків, де житє, здає ся, на віки застигло в тій формі, в яку виллялось случайно; але то лише так здавало ся. На ділі, уступаючи напорови часу, воно поволи але ненастанно зміняло ся, вносячи нові елементи, а нищачи старі. Одно лише не зміняло ся, а то страшенне болото, в якім споконвіку потапав той закуток, забутий Богом і начальством. Невеличке місто перебуло немало нещастя за часів межиусобиць князів і татарського ярма. Його нищили і палили, а раз таки до тла знищили; але відродившись як фенікс з попелу, до часу нашого оповіданя, мало воно вже кілька церков, маґазини мод, школи і много дечого иншого. То було місточко в повнім значіню жидівське, болота по коліна на весні і в осени, в літі задуха, порох, а завсїгди воздух наскрізь пересяклий чісником і цибулею. Збудоване в кітловині, майже у зворі, крило ся в розколинах високих гір, що здвигали ся з заходу; здалека видко було лише баню церкви і шпилї костела, що підоймали в гору свої золоті, почорнілі хрести. Зелені гори, порослі ліщиною, дубиною, черемхами та вільшиною, то розступали ся то підсували ся під саме місто, а в кількох місцях стрімкими стінами підносили ся над містом, грозячи засипати його брилами глини та піску. Але часи ґеольоґічних переворотів минули, і місто безпечно жило собі під зеленими верхами. А верхи ті чаруючо виглядали від весни до глубокої осени. То була найбільша окраса місточка, і може тому воно й виглядало так нужденно в своїм болоті що докола і понад ним зеленіли такі пречудні, живописні гори. Хороші гори! Коли з далекого темного краєвиду показував ся срібний місяць, обливаючи околицю холодним, рівним сьвітлом, коли таємничі розколини гір видавали ся ще темнійшими і глубшими від ігри тіни і сьвітла, тогди маленьке, бідне місточко виглядало навіть дуже романтично. То була ніби декорація — цілком не то, що в день. На самій середині міста, на високій горі, що кінчила ся високою скалою над рікою, з відки відкривав ся вид на розлогий простір поля і лугів, серед котрих невеличкі ставки блищать на сонци як скло, в зеленій оправі похилих берегів, а пісковаті верхи закінчують ся темним поясом далекого ліса, там на тій горі, під тіню пірамідальних тополь розложило ся міське православне кладовище, з убогими хрестами і запалими в землю або похиленими на бік скромними памятниками. За ним, обведене високим зубчастим парканом, похоже здалека на маленьке місто, тягло ся окописко жидівське, з стародавними мавзолеями і писаними плитами, сторчачими на гробах. Недалеко містив ся цвинтар католицький з ріжними символами, фіґурами і латинськими надписами. За тими місцями вічного спочинку, по обох боках дороги тягнуть ся поля жита, гречки, пшениці, вівса, потім знов наступають гори, розколи, глубокі яри і порослі травою та корчами долини, а далї вже великі пустари, котрим, здає ся, і кінця нема.

Місточко було дуже віддалене від всїх центрів цивілізованих, костеніло серед своїх лісів і болот та терпіло з браку доріг комунікаційних. Желїзна дорога дудніла в відаленю цілих 300 верстов, і хотяй послідними часами ходили поголоски о якихсь помірах в поближу, однакож не було найменшої підстави думати, щоби мале, нікому непотрібне місточко попало в европейську сїть желізних доріг. Пароходство відновлювало ся мов би в горячції, покалічені, поломані і наскрізь перегнилі пароходи часом появляли ся, часом стягали свої вітрила, однакож ніяк не мож було надіяти ся на якусь постійну плавбу. А тимчасом широкий край ждав лише пробудженя, і та ожиданка була так велика, що навіть свист таких Ноєвих ковчегів, як тоті пароходи, приємно зворушував ціле місто, бо все таки то був відголосок з другого сьвіта... А тимчасом широка, сплавна ріка, котячи лініво свої мутні жовті води, представляла не лише побічне, але майже одиноке средство комунікації на великім просторі. У людий промислових така ріка принесла би міліони, але у нас ріка з року до року замулює ся, і так сьвавільно міняє ложиско, що найпрактичнійший керманич не годен найти свого торічного шляху, а нещасливі пароходи раз за разом провалюють собі боки. Гори і ріка, — та краса, те богатство краю — пропадають марно, або майже марно. Річна вода під містом не придатна до питя з ласки жидів, котрим вона служить за гуртовий склад всякої нечистоти, а гори — кому прийде охота любувати ся їх красою? Впрочім жителї тої красоти майже і не замічають серед того нехарства, серед якого живуть.

В соціяльнім зглядї то було найсмирнійше місце на цілій кулї земській, без найменшої претенсії на які небудь поліпшеня і вигоди. Від корінних склепів з перестоялим товаром і штучними винами місцевої фабрикації, до мяса, діленого на трефне і кошерне, ціла торговля спочивала твердо в жидівських руках; жителї вдоволяли ся тим, що діставали від жидів, жиди всякими способами висискували жителів, і кожде змаганє вийти з під жидівського монополю робило звичайно найгірше фіяско; не було иншої ради, як тілько покорити ся тому міцному істнуючому ладови.

(Дальше буде).

ДОПИСИ.

З Passaic, N. J.

„Не плакати нам і сльози не лить!
Не нам, козакам, те діло робить!
Най плачуть Ляхи, най плаче Москаль,
Здіймаймось в гору, летімо у даль".

Так сьпівали колись славні козаки-запорожці, коли йшли в бій, у завзятий бій за волю рідного народа, за його прадідну віру, за свободу Руси-України. Сьпівали, коли йшли до бою, сьпівали, коли вертали з бою. А на охоту просили діда-бандуриста, щоб грав „козака" до танцю. І нераз серед наших гуцулів гула музика, а охочий сьпів розносив ся: „Є у мене топір, топір і кована бляшка, научу я тую Москву, та і того Ляшка".

І ми, пасайські Русини, згадали про ті славні часи, про козацьку „охоту" і завели у нас, дня 30. мая в просторій гали п. Ковальчика подібну, хоть не зовсім таку саму охоту — жаль. Бо й ми вертаємо з бою, і ми ведемо бій за нашу прадідну віру, за наш поневолений народ, який радіб бачити вороги у царськім підніжку, з кнутом на спині. Та не побачать, вражі сини! Доказом сего — вислід дотеперішної борби — величава церков — і завзяте та єдність, з якою йдемо до дальшого бою. Та єдність і то завзяте і любов рідного свого пробивалась у кождого, що прибув на нашу охоту згаданого дня. Се завзяте в борбі з ворогами нашої справи і сю любов до всего рідного, висказав в короткій, а ядерній принагідній беді п. Василь Сметана. Він говорив: „Братя, тримайтесь своєї віри і свого народа! Не лізьте до тих, що покинули віру наших предків. Вони нас лише баламутять і циганять, так як циганять з будовою своєї царославної церкви. Казали самі, що цар прислав 40.000 долярів, а тепер, видно, єї доляри протрубили, коли висилають колекторів по плейсах. Та й то їм ся не веде. Оден назбирав 100 долярів тай втік на „вести". Як будуть так дальше будувати, то й послідну сорочку з вас стягнуть, а церкви не буде. І ви ще даєте віру таким ....! Не дайтесь так дальше баламутити, а гуртуйте ся до купи, а буде з нас сила, і ніхто нас не переможе!"

От так, і при забаві памятаємо про поважні справи, памятаємо про борбу за волю і добро народа. А славна русько-українська банда з Джерзи Сіти додавала охоти до танцю і завзяте прекрасною грою наших народних пісень і танців. Хто не гуляв, той любував ся музикою і сьпівом місцевого хору під умілою управою дяко-учителя, п. Ягели. Тішив ся розрадований народ, присьпівуючи:

„Ой заграйте, музиченьки, в яворові скрипки,
Та най ми си погуляєм ворогам на збитки".

З Johnstown, Pa.

Осторожно з ... бордінґерами!

Єсть звичай у нашого імігранта ту в Америці, котрий з женою ту пробуває, тримати на станції (на борді) таких самих чорноробів, як він, — людий самотних, чи то парібків, чи таких, що полишили жени в краю а ту прийшли на зарібки.

Се, здає ся, цілком природною річию, бо деж наш Русин, бідачисько, примістить ся, як не у своїх? До Словаків не радо він піде, бо там з його матерної бесіди насьмівати-муть ся. До Поляків — тим більше ні, бо він від них утік аж за море. Отже вибирає собі своїх, і о скілько можна, односільчан. За се такий бордінґер платить свому ґазді за нічліг і ліжко, та за пранє і варенє. Звичайно бордінґери мають свою постіль, яка складає ся з колдри і подушатка. За харч звичайно кождий бордінґер платить з осібна при кождій пейді (дни виплати), а то в сей спосіб, що ґаздиня бере на одну книжку для всіх разом, а відтак в день виплати розраховує письменний чоловік, кілько на кождого припаде.

Бізнес для ґаздині з сего такий, що від кождого за варенє і пранє має 1. до 2. доляри на місяць, отже бодай рент від гавзу з того заплатить.

Воно би не було нічого в тім злого, якби ґазда тримав у себе самих односільчан, алеж часом мусить приняти і чужих людий з далеких сіл. І ту трафляє ся дуже часто, що такий бордінґер наїсть через цілий місяць на книжку, а відтак тихисенько, без гомону, забере свій куфрик і колдру, як що єще варта, а нераз і з ґаздовим повним пуляресом, і стругне там, де чує ся безпечним.

Ось недавно в моїй парохії в Johnstown, Pa. лучило ся, що ґаздови щезло 80 долярів. Приходить ґазда і просить, щоб я всім його бордінґерам провів присягу, що жаден з них грошей не вкрав. Розуміє ся, я його відправив з нічим. Але „проворний" ґазда пішов до сьвященика угорського, о. Сабадоша, а сей без намислу, але за 20 долярів, заприсяг кождого бордінґера, — розуміє-ся, між ними присяг і злодій, — та грошей як не було, так нема.

Буває часто, що за таким бордінґером підуть не лишень гроші ґаздові, але й .... „дорога" жіночка, як то недавно лучило ся одному нашому Русинови в Conemaugh, Pa., Осифови Глушкови.

У него на борді був парібок Дмитро Староста, син Кирила, війта з Вовчого горішного, пов. Турка над Стрийом. Ґазда з разу не запримітив, які суть відносини його молоденької жіночки Теклі, з роду Куш, з села Верески, пов. Ліско, до свого бордінґера Дмитруня. Та згодом пересьвідчив ся о невірности своєї жени, та мусів обоє завдати до арешту. Але жаль му стало жінки і за оплатою 10 долярів витягнув її сам з неволі „вавилонської", думаючи, що чейже покає ся. Жіночка, учувши ся свобідною, помогла скинути окови неволі свому любчикови і обоє, забравши у ґазди 199 долярів і куфер з білєм, дали драпака в безпечні контри, в „країну любови", лишаючи ґазду в тім платю, що мав на собі. Проворна жіночка затерла всі сліди за собою, забираючи всі свої фотоґрафії, які моглиб її „фейс" зрадити.

Стережіть ся отже, родимці, таких бордінґерів як огню, а хтоби що знав про тих пташків, о яких я згадав, нехай напише на понизшу адресу:

Rev. Vasyl S. Hryvnak,
P. O. Box 292, Johnstown, Pa.

З Scarbro, W. Va.

На дни 14-го мая с. р. навістило одного з наших братів, члена від. 180 Р. Н. Союза, велике нещастє: він стратив усе своє майно в наслідок пожару, підложеного злочинною рукою.

Братя Союзовці, бачучи свого співбрата у нещастю, уладили поміж собою колєкту, і зібрану доброохотно поміж собою суму 30 долярів сейчас вручили Й. Бриднякови, знаючи, що „два рази дає, хто зараз дає".

Брат Бридняк сейчас сердечними словами подякував за щедру поміч і на сім місци ще раз публично складає подяку словами: Нехай Всевишній Вашу жертволюбивість винагородить сторицею!

А як заховав ся в виду сего нещастя польський ксьондз, Стан. Євасіньскі, місцевий пробощ? Чи може словом або ділом поміг нашому братови? Деж-би на се стало йому часу, коли він мусить ходити зі скаргою до скваєра на давного орґаністу.

Тямте, братя, про того ксендза підчас всякої колєкти, при всякім вінчаню, хрестї, або похороні!

Наш брат, Алекс. Кравчишин вінчав ся. І чи думаєте, що ксьондз давав йому вінчанє в ризах, на які Кравчишин сам зложив кілька долярів, та який завсїгди незвичайно точно платив колєкту? Ні, мимо того, що він мусїв за вінчанє заплатити 18 долярів! Попередний ксьондз так не робив, але приняв, що хто міг дати, та риз не уживав виключно тільки для якихсь своїх любимців або лизунів.

На вінчаню А. Кравчишина був присутний цілий відділ 180 і грімко відсьпівав „Многая літа!"

Й. Бридняк,
Ф. Лучка.

З Greensburg, Pa.

(Шевченківські вечерниці).

Отсе перший раз загомоніла руська пісня в Greensburg, Pa.

Заходом двох молоденьких руських громад: Дженетської і Лейтробської устроєно концерт в память 50-літних роковин смерти Тараса Шевченка в Greensburg, Pa.

Вправді не був се концерт величавий, як приміром бувало в Пітсбурґу за бл. п. о. Н. Стефановича, однак годить ся згадати і про него, хочби длятого, що се є перший концерт у Westmoreland Co.

Не буду розказувати подрібно цілої проґрами, лиш зазначу те, що замітнійше. І так: підписаний мав промову, розказав про жите Тараса Шевченка, а головно звернув увагу на муки, які прийшлось терпіти нашому ґенієви від російського уряду.

По промові слідували сьпіви; дві композиції відсьпівав хор на чотири голоси, а діти з Лейтроб відсьпівали 7 пісень на два голоси.

Хор діточий був добре вишколений завдяки стараням п. Ів. Крушельницького.

Згадати належить, що п-на Марія Рудик відсьпівала одно соло дуже удачно, а дуети Марії і Юстини Рудик прямо чарували нечисленно зібрану публику.

Одно прикро вражало, що многі Русини відтягнулись від сьвяткованя вечерниць, раз через страйк, а може більше через легковаженє концерту, знаючи, що не буде на нім пива. Се було причиною, що ледви покрито видатки, а сьпіваки зневохотились до дальшої праці.

Ні, дорогі і молоденькі сьпіваки! Праця кожда в початках має своє тернє, тож не гризіть ся тим, що ви много трудились, а люде не знали сего оцінити.

Дасть Господь Бог ліпших часів; як мине страйк, то і люде не пожалують цента на Шевченківські вечерниці.

Наконець для заохоти прийміть від мене, молодці Кінґстонські, публично подяку, що безінтересовно, своїм коштом приїзджали на проби. А Вам, родичі, що пустили дітей на концерт до Greensburg-у і дали спромогу многим Русинам почути руську пісню, — щире спасибіг! Честь Вам всім, що потрудилисьте ся „помянути не злим тихим словом" нашого батька Т. Шевченка, нашого українського ґенія.

о. М. Данилович.

Подяки.

I.

Отсим маю честь зложити сердечну подяку Хвальному Товариству „Достава" у Львові за надіслані ось які річи для нашої церкви в Johnstown, Pa.:

1	Образ сьв. О. Николає природної величини на полотні, робота нашого руського маляра п. Куриласа	200 кор.
1	Фелон шовковий, сьвітлий	260·—
1	Фелон шовковий, чорний	200·—
1	Плащениця з золоченими френзлями і 4 кутасами, на шовку прекрасно викінчена (6 осіб)	180·—
2	Стихарі льняні з коронкою	48·—
4	Ілітони по 1.80	7·20
1	Всеночник сріблений, бронзовий	48·—
1	Мировник з пензлем	2·40
15	Образів празничних на папери (на тетрапод)	6·—
1	Служебник оправлений	60·—
2	Книжочки Вечірні і Утрені	3·60
1	Требник, рідкість антикварська	20·—
1	Хрест стоячий, руський, деревляний, кований золоч. бляхою	28·—
1	Шаль (velum) подвійний	48·—
	Прочі книжки	15·—
	Разом	1.126·30

Всї ті річи, за 1.126.30 корон с. є. за 230 долярів дійшли в як найліпшім порядку, без найменчого ушкодженя з краю сюда.

Добір матерії, знамените викінченє і так низькі ціни, — самі за себе говорять.

Тож удавайтесь, родимці, виключно до своєї руської фірми за річами церковними на адресу:

„Достава", ул. Домініканьска ч. 4-І. у Львові.

З поважанєм

о. В. С. Гривнак,
в Johnstown, Pa.

II.

Дорогі Земляки і Землячки!

І якже нам зібрати ті всї думки, і якже нам скупити ті всї гадки, щоб виразити Вам наші слова подяки за щедрий Ваш дар. Велика була у нас жадоба, а ще більша охота, покласти свою хату під Тов. „Січ", та де нема матеріяльних підмог, там, хоть би на найбільшій воли і охоті мусить усе скінчити ся. Ви, дорогі Земляки, прийшли нам з тою помочию, тому дяка, слава тай честь Вам за се, що Ви зрозуміли нас і своїм справді княжим, бо 700 (сімсот) короновим даром, причинилисте ся до здвигненя нашого коша. З осібна дякуємо комітетови, до якого входять Стефан Ганаско, Михайло Станько, Стефан Чіснок і Юрій Сидор, що не жалували трудів і доложили всяких зусиль, щоб лиш подати своїм братям поміччну руку. Дім, який сьогодня будує ся, без Вашої помочи остав би лише нездійсненою мрією, а се для нас могло-б принести небажані наслїдки. Тому справді годі нам дібрати слів, якими моглиб ми належито виразити Вам нашу подяку за Ваші жертви і Ваші труди. Всї Ви зрозуміли вагу задуманого діла, всї Ви зрозуміли, що лиш в „своїй хатї, своя правда і сила і воля".

За старшину Тов. „Січ" в Поздичі

Іван Ривак, кошовий,
Пилип Ганаско, осаул,
Сенько Ривак, писар,
Іван Матейко, скарбник.

E 95

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ В ГАЛИЧИНІ.

"SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА"
часопись для руського народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тиждня в четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців ... $2.00
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджистрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адреса:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

Не могу мовчати.

(Кілька слів у відповідь „пану" Spectator-ови на його пашквіль в 5. числі „Заокеанської Руси", під заголовком: „Пан Spectator просить о голос").

На допись сьвященика в 20 ч. „Свободи", „Голос на часі", висипав „пан" Спектатор в 5. ч. „Заокеанської Руси" спору мірку такої поганої лайки, що аж гидь чоловікови стає, а ще й сьвященикови, коли погадає, що „Заокеанська Русь" се „одинока христіянська ґазета".

Колаб та лайка була появилась в якійсь поганській ґазеті, transeat, нехай там, але не могу змовчати, єсли така брудна і низька лайка заповнює шпальти ґазети „християнської". Длятого хочу відповісти „пану" Спектаторови на сей пашквіль „по пунтам", щоб виказати „льоґічність", якою він і „Заок. Русь" так чванить ся.

Насамперед ніпричім в тім пашквілю імя „редахтіра", п. Ос. Стеткевича, бо статю сю писав я, сьвященик, а редактор хиба стільки має з нею спільного, що помістив її в „Свободі" без ніяких додатків. Отже редактор не кропив Вас, „пане" Спектатор, на „попа", бож він прецінь ще йно „дячок", але таки я сам, добровільно, та не кропив я, але тілько потвердив кроплене єпископське, яке Ви вже маєте.

Дальше пишете, що „вискакує відтак, мов сей куценький зайчик з за плота.... сьвященик і.... грозить анатемою, як не вбіде сей о. Спектатор до Мікаду... і не перепросить п. Ґмітра І..." і т. д. З того Вашого писання, пане Спектатор, виджу, що Ви або хоруєте на курячу слїпоту, або хорий на.... серце повисше очий. Ану! знайдіть і вкажіть мені хоч щось подібного до слів, які написалисьте, то за Ваш винахід сейчас express-ом присилаю Вам в дарунку муляка з майнів, аби було до пари.

Про „зеленину" я не згадував, але про зеленого (greenhorn-a) о. редактора „Заокеанської Руси", який ні з сего ні з того, давай тараном своїм, „Заок. Русь'ю" розбивати Р. Нар. Союз.

Зовете дальше мене Юдою за се, що я не підписав протесту против Редактора „Свободи".

Добродію! Я не сам, а було нас таких більше, що не підписали; були там і шамбеляни і совітники. Чи і вони також Юди? Чейже вони відзначені Преосьв. Владикою червоним нагрудником! То Преосьв. Владика відзначав Юдів? Хиба що так! Можливо хиба у Вас, а я таки не вірю.

Відтак п. Спектатор дає мені науку: „Погана ся птиця, що на своє гнїздо плює! Тільки собака, коли потягне ся її буком, прийде і полиже руку", і т. д. і т. д.

Дивна у Вас льоґіка і велике знане найпростійших річий, які чоловік без жадної науки знати повинен. Ніколи я не чув, щоб птиця „плювала", а пес по битю лизав руку. Свого гнїзда, с. є сьвященичого стану я не скаляв, виступаючи против свиньств, поміщуваних сьвящеником будь в „духовний" будь в „однокой християнській ґазеті, с. є „Заок. Руси". Тримаю ся засади: Noli miscere sacra profanis. Я не похвалюю жадних лайок, без згляду на се, чи пише їх „дячок" чи якийсь там Спектатор, але скорше прощу промах або ошибку „дячкови" без університетських студій, як сьвященикови з університетським образованєм.

Сумніває ся п. Спектатор, чи я справді сьвященик. Коли Ви „цівіль", то і так не пролїзлибисьте мої грамоти висьвячення. Скажу Вам на ухо, що мене сьвятив Епископ в старім краю і то за дармо, без „возмездія".

Дальше ось який вицьвіт „льоґіки" пана Спекататора: „Коли пан редахтір виганятимуть всїх сьвящеників з американської України без Бога, попа і пана — то й вас не пожалїє" і т. д. Поминувши нужденну стилїзацію, скажу Вам, пане Spectator, що се крайна злоба і безличність підсувати такі гадки редакторови „Свободи". Де ви се вичитали? Хиба в своїй хоровитій мозґівниці. Скажіть, чи се не безгранична злоба?! Хто становить парохіян наших церковних громад? — Члени Р. Нар. Союза!!! Хто побудував храми Божі? Чи може тії, що втікають від „сосайд", а тільки збивають гріш, щоб як найскорше до краю вернути? Ні! Члени Р. Н. Союза! Хто найбільше зложив жертв на катедру і резиденцію епископську? Чи може приклонники „Шершеня", „Союза", Гайдамаків", або „Правди"? Ні, добродію! тільки члени Р. Н. Союза! Чи се не хлополапство, бавити ся в музиканта на струнах релїгійности руського народа? Знаємо напевно, що сам Преосьв. Владика поставили кандидатом на редактора „Свободи" п. Ос. Стеткевича. Отже Преосьв. Владика мусїли добре знати, чи він, п. Осип Стеткевич, гіден редактором бути, чи ні. Ще раз зазначую, що бавите ся в хлополапство; та в той спосіб певно не наженете „Заокеанській Руси" передплатників. Народ розуміє ся на фарбованих лисах.

Пише дальше п. Spectator, що він нїби*) не позволює Р. Н. Союза, а нище то, що писали давнїйше: „Шершень", „Союз", „Гайдамаки", „Вістник" і т. д.... Гратулюю компанії!! так п. Spectator-ови, як і ред. „Заок. Руси", о. В. Держируці, секретареви епископському. Знайшли церков Богу помолитись. — Подивіть ся, Впов. Читачі „Свободи", які жерела арґументів знайшла „Заокеанська Русь". Коли Ви, пане Spectator, цивіль, то я звернусь ся з запитом до о. редактора і секретаря. Чи звісно Вам, о. секретар, що часопись „Гайдамаки" екскомунікована нашим Владикою? Минувшого року вийшов циркуляр з канцелярії епископської, де заказано навіть за кумів брати вірним тих людий, що читають „Гайдамака". То так Ви респектуєте розпорядження епископські? Як Ви могли приняти допись читача „Гайдамаків" до „одинокої христіянської ґазети"? Ви тим самим пхаєте в руки і народови гр. катол. і сьвященикам заказану ґазету. Га! Видно, що „Заок. Русь", „Гайдамаки", презбітеріянський „Союз", шизматицький „Вістник" і безпопівський „Шершень" зближають ся до себе. Але чим?... Задами!! Viribus unitis на Р. Н. Союз с.... та!!

А вже не може собі ради дати п. Спектатор з тими „кілимийками", „дячком шамокінським", та носить ся з ними як баба зі ступою. Яке то всьо низьке, яке нікчемне, яке штубацьке. (Сего слова „штубак" уживали і старші від мене достойностью, тож думаю, що не дуже прогрішу ся, коли се слово приложу тому, котрий на се заслугує). Після моєї льоґіки не зве ся чоловіка тим, чим був, але тим, чим він тепер є. Чи називали може товариші-студенти пок. А. Коцка механіком, або слюсарем за се, що був в Америці на зарібках і працював з простими робітниками в шапі? А як хтось шоферством (шофер се той, хто автомобільом, самоїздом, керує) заробляв на докінчене своїх студій, та відтак став лікарем, або лобром, — чи такого чоловіка звуть шофером? Знаю одного словацького сьвященика, котрий через 6 літ працював в майні, і заробивши собі гріш, докінчив студії, та став пастирем словесного стада, а прецінь жаден парохіянин, хоть всї о тім знали, не назвав його ніколи майнером.

Праця, д. Spectator-е, не приносить ганьби чоловікови в Америці, а мерзить ся працею хиба лїнюх або недопечений півінтеліґент, як п. Spectator. Адже наш Преосьв. Владика були колись братчиком, відтак сьвящеником, а вкінци епископом (дай Боже, щоб дійшли і до кардинальського капелюха!), а прецінь ніхто не скаже на них „братчик", хоть не раз мусїли і низші роботи в монастирі задля „сьвятого послушанія" виконувати. Моя льоґіка така: Єсли з дяків, як Паздрій і Познанський, могуть бути сьвященики, хоть без потрібних до того стану студій (до сеї справи єще верну), то чому з дяко-учителя не може бути редактор?..

Дальше згадує п. Spectator і про табаку, яку змололи рачестерські приклонники „Заок. Руси" з ґазети „Свободи" etc. etc., — та такі „віци" хиба „юродивим" могуть ся подобати.

На прикінци своєї повної злоби дописи кличе п. Spectator: „Навіщо назвиско руського Епископа ставите на найголовнійшім місци в „Свободі"... Викиньте, каже, те назвиско звідтам, не пхайте бісерів до болота!! Зрозуміли?!"

Відповім на се коротко. Хто розчинив болото? Чи не протестовчиі против марного слова „піп", добачивши в тім слові „обиду масстату"? Чи не контрольори і редактори „Душпастиря" і „Заок. Руси", а відтак і п. Spectator? Не робіть болота, то не буде „бісер" в болоті!! Зрозуміли? Хто затягнув „бісер" в болото, хай тепер витягає!

Єще пару слів „пану" Spectator-ови. Хотяй Ви, пане Spectator, відпекуєте ся тої гідности „отець", як я подав в 20. числі „Свободи", то я таки стою при своїм. Ви, видко, стидаєтесь тепер відкрити своє „лице", а показуєте виворіт, що єсть ціхою людий дволичних. Probo: Таких слів, як „ганделес", „антипопівський", „хам", не уживає наш пересічний американський інтеліґент. Американський інтеліґент має на слово ганделес вираз „педляр", а слів „хам" і „антипопівський" ніколи не уживає. Дальше зраджує Ваше „лице" тоє слово „льоґіка", з яким носите ся, як курка з яйцем, мало не в кождім уступі з під Вашого пера в „Заок. Руси". Характеристичне також се „харкане", якого ужив о. редактор в 3—4 ч. „Заок. Руси" в відповідь о. Даниловичови, котрому також хотів причіпити друге лице, пишучи: о. Х. У. в Latrobe, Pa., наколи о. М. Данилович підписав ся в своїм запиті до о. редактора повним іменем.

Вкінци, сего „лацїньского" підпису „Spectator" — цивіль нїколи не уживає в Америці, хиба люди сьвіглі в Старім краю. Зрозуміли, о. Редактор?

Зимної би Вам водиці більше аплікувати на Вашу голову, бо там в Філядельфії тепер дуже горячо, а тогди би і „Душпастир" був справді духовною ґазетою і „Заок. Русь" виглядала би инакше. Направте поки час, що зіпсули своїм „острим пером".

Той сам сьвященик

*) Характеристичне признане п. Spectator-а: нїби не позволю, то значить направду позволю. — Прим. Ред.

Дотеперішний перебіг процесу проти 101 українських студентів у Львові.

В понеділок, 8-го мая, в пятьдесять осьмім дни розправи переслухано укінченого студента фільософії, Ґ. Полюшиньского, який не зізнавав нічо нового, кромі звичайного уневиннюваня польських академиків. Відтак по нім зізнавав ст. прав, А. В. Ґлязер. Сей сьвідок рішучо ствердив, що обжалований Охримович не мав на собі пелерини, коли його арештовано. Поперві зізнавав сьвідок Я. Пйонтковский, який однак вже всьо призабув і нічо не годен пригадати собі із кривавих подій.

Ві вторік, 9-го мая перший сьвідок, Б. Бродовский, ст. прав прислухував ся якийсь час нарадам на укр. вічу. Настрій серед Русинів був піднесений. Тому сьвідок, видячи виходячих зі салї Русинів, кинувсь з другими Поляками будувати барикаду. Ледви вони скінчили, як надійшли Русини і почали бити палицями об барикаду. Тоді сьвідок з другими побіг на II. поверх, де стали будувати нову барикаду. З обжалованих нікого не пізнає. Оборона засипала отсего сьвідка численними питанями, однак многих із них предсідатель не допустив.

По нім зізнавав як сьвідок А. Авербак.

Він був на вічу, однак в хвилині, коли бл. п. А. Коцко його відчинив, вийшов із нього і побачив, як гурток польських академиків будував барикаду. Рівночасно кількох Русинів і собі уставили лавку в поперек коритара, на перехрестю. Об сю лавку завадив якийсь пан в яснім одязі і впав; тоді то з його кишені вилетів револьвер, який забрав університетський возьний. По хвилині, коли Русини вийшли з салї, почув нараз

сьвідок брязкіт товченого шкла, а зараз потім перші стріли. Звідки вони упали, не знає. Аж пізнійше бачив кілька рук з револьверами, витягнених прямовісно в гору. По сім сьвідок збіг на долину і тут лишив ся аж до приходу поліції.

Дня 10-го мая, в 60-ім дни розправи перша зізнавала М. Лучаківська, укр. студентка фільософії. Вона була на обох вічах, однак у нікого з Українців не бачила ані оружя, ані грубезних колів. По вічу Русини вийшли зовсім спокійно на коритар і там незабаром розлягли ся стріли. На се більшість Українців вернула ся до вічевої салї. Вона-ж, ніким не перепинювана зійшла на долину, і пішла домів. Два дальші сьвідки, Ян Заворский і А. Левіцкий не подали нічо нового. Послідний сьвідок того дня, В. Жиховский, слуга університету, стояв „на варті" і тому рівнож нічого не бачив.

В четвер, 11-го мая перший станув як сьвідок Е. Нагановский. Він сам зголосив ся на сьвідка, аби доказати нашим студентам, що се не він був тим чоловіком в спортовім одязі, який стріляв на Українців. Однак він грубо помилив ся, бо на нього, як славетного того стрілця, ніхто не кидав підозріня, що заявив обжалований студент Охримович. По нім покликано як сьвідка А. Савіцкого, універс. слугу і помимо спротиву оборони, його заприсяжено. Сьвідок критичного дня стояв в ректорськім коритари а опісля пілійшов до барикади. Ту упали зі сторони Русинів два стріли. Підчас перших сих стрілів сей пан (то є Коцко), що стояв на барикаді, упав на землю і порачкував в глуб коритара. По сім прийшла поліція. З обжалованих студент Сеньків рішучо заявляє і вказує на отсего сьвідка, як того, що підчас подій стріляв і поцілив укр. студента Леонтовича в ногу.

Отсей самий сьвідок зізнавав ще і слідуючого дня, 12-го мая. Його тепер випитує оборона і обжаловані. Припертий до муру, сьвідок признає ся, що кидав полінами, та що поліція, війшовши на коритар, зовсім його не ревідувала. А обжалований Сеньків доказав сьвідкови, що він дійсно стріляв, і що навіть тоді обж. Сеньків зловив сьвідка за руку. Предсідатель, бачучи наконець, що сьвідок страшно путає ся і туй-туй готова ойчизна скурчить сеи, ухилив всі дальші питаня оборони і обжалованих. По нім зізнавали ще три сьвідки: ст. філь. Заборовский, Влізло і Дучиміньский, однак їх зізнаня не суть нічим замітні.

В суботу, 13-го мая зізнавав як сьвідок судія Рибіцкий, сей сам, що то так „безсторонно" вів слідство з нашими студентами. З зізнань сего примірного судії треба зазначити, що він сам мусів признати, що арештовані Русини домагали ся, аби їх сконфронтовано з возьними університету, аби за сьвіжа пізнати поміж ними тих, що стріляли; однак він (правдоподібно в імя польскої справедливости) на се не позволив. Рівнож не згодив ся на опечатане коритара зараз по подіях, хоть сего жадав оборонець студентів, др. Евин, та зарядив таке опечатане доперва по трьох днях (то є тоді, коли Поляки мали аж надто доволї часу, аби позатирати усї невигідні для них слїди). Оттакі то справедливі польсько австрійські судії!...

В понеділок, 15-го мая, в 64-ім дни розправи два перші сьвідки, Л. Достать і М. Пшестшельский, оба полїційні агенти не подали нічо нового. Дальший сьвідок, рівнож поліційний агент признав, що по стріляниню на університеті втікло із нього около 30 вшехполяків (правдоподібно самі „найпевнійші" люде).

Відтак лікарі знатоки відчитали протокол секції тїла бл. п. Адама Коцка. Лікар-знаток, др. Ляхович подав як причину смерти роздавлене мозку в наслідок удару кулї, що перейшла через голову з лївої сторони чола до правої потилиці. На питане прокуратора лікар заявляє, що постріленний мусів сейчас стратити притомність і ратунок був виключений. Се є зовсім виключене, аби бл. п. А. Коцко міг був зійти з барикади і рачкувати по коритари, як се зізнавало кількох „правдомовних" польських сьвідків. Рівнож знавець виключає, щоби Коцко по влученю його кулею міг ще сховати револьвер в задну кишеню. (Іменно в задній кишени Коцка найдено вистріленний бровнінг — виходить отже, що Поляки не пошанували маєстату смерти, і впхнули Коцкови револьвер, аби лиш мати докази на гайдамакуф). Другий лікар зізнавав подібно як і перший.

По відроченю розправи порішено слідуючого дня, то є 16-го мая піти на університет, щоби перевести льокальну візію. Про се однак напишемо уже в слідуючім числї.

Дві вистави.

Заходом Товариства „Руський Молодечий Клюб Поступовий" в Джерзи Сіті, Н. Дж. відбуло ся дня 29. м. м. вже пораз другий в сім році представлене відомої Основяненкової оперетки „Сватання на Ганчарівці".

Заходом Товариства „Запорожська Січ" в Ню Йорку, Н. Й. відбуло ся дня 3. с. м. театральне представлене „Хата за селом", драма в 5. діях зі сьпівами. Ся драма — то сценїчна переробка повісти польского писателя Крашевского п. з. „Chata za wsią".

Я був присутний на обох сих виставах, то й про обі хочу написати декілька слів. Сказати, що аматори та аматорки, які брали участь у сих двох виставах, відограли свої ролї добре — було би банально. Коли про аматорів (ок) по наших провінціональних містах та місточках говорить ся: віддали свої ролї добре або навіть дуже добре, — то до аматорів (ок) джерзисітських та нюйорських сього мірила приложити ніяк не можна. Вони відограли свої ролї рішучо лучше, ніж: добре або дуже добре! Я прямо не міг з дива вийти, де ті наші прості робітники та робітниці навчили ся драматичної штуки. Вони-ж грали як правдиві артисти!

Не буду вичисляти тут поодиноко всіх осіб, що мали більші або менші ролї у сих обох виставах, а скажу лише загально: грали — нехай вже буде: добре, але грали хиба самим собі, тай ще декільки одиницям з публики... Людий було на обох виставах доволї, але щож, коли сї люди розуміють ся на штуці, як вовк на звіздах... Як случайно замішав ся був між тую „нашу" публику який інтелїгентний чужинець, то винїс з обох сих „руських народних зборів" як найгірше враженє. Але бо тут було якесь непорозуміне: людиска прийшли собі на баль, курили на салї цигара і папіроски, гукали на себе наче у лїсї, сьміяли ся як дурний до сира (хоч не було чого сьміяти ся), — а на сцені пописували ся своєю грою „комедіянти"... Та тих „комедіянтів" менї не жаль (жалую тільки їх недоспаних ночий та безмірних трудів), а жаль лише двох бідних людий, яким судило ся на сих представленях бути: суфлерами. Аматорам та аматоркам було вже — як то кажуть — всьо єдно... Крутили ся по сцені з одного кута в другий, тай вимахували руками (їх голосу не було чути навіть в перших рядах, бо там з заду була „толока" чи щось такого), але за що така незаслужена кара обом суфлєрам?! Подумайте лише, яких то треба було здорових грудий, коли вони мусїли перекричати усю „нашу" публику! Ну, я тим панам суфлєрам не завидую їх „хліба"!...

На похвалу нюйорській публиці треба сказати, що вона кричала майже о цїлу октаву (о цїлих 8 тонів) низше від публики джерзисітської, бо та послїдна взяла рішучо рекорд...

Пошукаймо за причиною сеї некультурности наших людий. Чи вина спадає виключно на саму публику? Нї! Величезна пайка сьої диковини лежить на пп. аранжерах обох вистав. Чому вони не подбали о тоє, щоби хтось сказав людям се і те; що можна, а чого не годить ся робити?

Я був раз на представленю в однім провінціональнім місточку. Народу було тьма: саля битком набита. Перед самим представленєм вийшов на естраду місцевий душпастир і сказав людям промову. У тій промові подав зібраним короткий зміст даної штуки і пояснив людям, як треба заховувати ся на представленю: коли можна сьміяти ся, а коли плакати і т. и. Він не казав людям: робіть так і так, але говорив, як в таких случаях заховують ся цівілїзовані народи. Через таке зіставлене він своїх гостий ані трошечки не уразив, але навпаки: збудив у них власну амбіцію і почуте людского достоїнства. Ефект сьої промови був чудовий. Люди тиснули ся як оселедці, сиділи одні другим на колїнах, але за те підчас самого представленя не чути було нікого окрім граючих аматорів. Кажу вам, я був тим всїм надзвичайно одушевлений, і по представленю вертав домів з цїлком иншими думками, як по виставі нюйорській, а ще гірше: джерзисітській...

Не можна гнївати ся на маленьку дитину, коли вона зробить щось недорічного; а наші прості робітники — під деякими згядами великі діти. Що вони ще богато річий не знають, то се не їх вина, а тих „батьків", котрим судило ся їх научати. Коли нашого простачка назве ся в живі очи „хамом", „мудьом", „скотом" і т. п. епітетами, то він проти того запротестує, бо хоч він дитина, але розумна, пальців в огонь не вложить... Та бо лайкою і проклонами навіть малих дітий не наведе ся на добру дорогу — се ми знаємо. Але якже инакше діє ся тоді, коли до нашого „дикуна" приступить хтось з любовю, з серцем, з вирозумілістю на його несьвідомі блуди! Сей „дикун" перемінюєть ся відразу в цївілїзовану людину, та ще й дякує за добре слово, за науку!

Чому ані в Джерзи Сіті ані в Ню Йорку не сповнив хтось повинности згадуваного мною повисше священика з провінції — не знаю, але що така, або хоч подібна промова була би віднесла пожаданий успіх — се певне, і ніхто не стане тут зі мною до суперечки, бо я наших людий добре знаю і в їх інтелїгенцію вірю!

Невдоволений.

Просьба.

Не богато є нас Русинів осївших тут в Sayre, Pa. — буде до 50 фамілій; ми однак маємо замір побудувати собі невеличку церковцю, дебисьмо хоть, як не раз в тижни, то бодай раз в місяцю, могли зійти ся і помолитись Богу в своїй материній мові, щоби охоронити віру батьків на чужій, не рідній землї, поміж чужим народом. Вже другий рік, як почалисьмо збирати фонди, і днесь маємо вже виплачений льот, тай готівки троха. Однак ми самі, своїми силами, без помочи наших братів, не можемо довершити дїла, тому висилаємо нашого заприсяженого колектора, Михайла Легу, з книжкою, підписаною Їх Преосьвященством, С. С. Ортиньским, нашим Владикою, поміж наших братів Русинів, живучих по плейзах і сею дорогою шлем до них просьбу, щоб вони, по можности, жертвували дещо на сю цїль. До нас вже богато колєкторів приходило, а ми нїодного не пустили з порожними руками і нікому не відмовили помочи. Тому, надїючись на жертволюбивість нашого народа в нашім начатім дїлі, маємо повну надію, що і наші Родимці не відмовлять і нам помочи, за яку вже з гори складаємо щиро-сердечну подяку.

За комітет будови церкви в Sayre, Pa.

Теодор Циган, предс.,
Даниїл Новак, кас.,
М. Семенюк, секр.

Справоздане касове Р. Н. Союза

за місяць цьвітень 1911 р.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa	325	73
2	Mt. Carmel, Pa	71	30
3	Olyphant, Pa	120	18
4	Jersey City, N. J.	52	18
5	Mt. Carmel, Pa	91	50
6	Brownsville, Pa	82	50
7	McAdoo, Pa	179	78
8	Elmira Heights, N. Y.	45	18
9	St. Clair, Pa	131	40
10	Ansonia, Conn.	185	38
11	Waterbury, Conn.	33	59
12	Yonkers, N. Y.	97	78
13	Troy, N. Y.	34	63
14	St. Louis, Mo.	118	35
15	Buffalo, N. Y.	43	59
16	Lansford, Pa	237	25
17	West Pawlet, Vt.	38	00
18	Seymour, Conn.	28	00
19	Homer City, Pa.	21	90
20	Jessup, Pa	91	09
21	Mayfield, Pa	18	00
23	Homestead, Pa	85	50
24	Shamokin, Pa	22	59
25	Trauger, Pa	56	18
26	Belle Vernon, Pa	28	00
27	Glen Lyon, Pa	70	63
28	Mahanoy Plane, Pa	232	76
29	Rhone, Pa	76	18
30	Breslau, Pa	93	44
31	Eleanor, Pa	36	25
32	Trauger, Pa	50	00
33	Northampton, Pa	247	22
34	Old Forge, Pa	25	59
35	Whitney, Pa	46	25
36	Scottdale, Pa	41	69
37	Chisholm, Minn.	77	59
38	Auburn, N. Y.	84	88
39	Syracuse, N. Y.	49	59
40	Edwardsville, Pa	61	35
41	Westmoreland, Pa	16	36
42	Passaic, N. J.	89	70
43	Simpson, Pa	25	45
44	Mt. Carmel, Pa	12	00
45	Philadelphia, Pa	24	33
46	Plymouth, Pa	163	25
47	Ambridge, Pa.	34	64
48	McKeesport, Pa	105	89
49	Powhatan, W. Va.	21	00
50	Desloge, Mo.	3	00
51	Yatesboro, Pa	53	70
52	Holyoke, Mass.	13	00
53	Pittsburg, Pa	197	01
54	Terryville, Conn.	17	90
55	Carnegie, Pa	101	93
57	Cohoes, N. Y.	31	49
58	Ramey, Pa	91	50
59	Leisenring, Pa	52	94
60	Baltimore, Md.	8	67
61	Dunlo, Pa	113	75
62	Lopez, Pa.	15	35
63	Ford City, Pa	80	02
64	Gradatim, Pa	6	00
65	Elizabeth, N. J.	103	77
66	New York, N. Y.	51	93
67	Butler, Pa	14	00
68	Ansonia, Conn.	10	59
69	New York, N. Y.	13	00
70	Jersey City, N. J.	132	55
71	Franklin Furnace, N.J.	24	10
72	Alden Sta., Pa	91	95
73	Providence, R. I.	13	13
74	Granville, N. Y.	18	00
75	Mt. Carmel, Pa	24	00
76	Newark, N. J.	35	66
77	Yorkville, O.	16	00
78	Minersville, Pa	234	18
79	Meyersdale, Pa	20	60
80	Pleasant Valley, Pa	50	00
81	Baltimore, Md.	22	18
82	New Alexandria, Pa	28	00
83	Carnegie, Pa.	13	95
84	Canonsburg, Pa.	23	59
85	Hazleton, Pa	175	92
86	Olyphant, Pa.	10	75
87	Lancaster, N. Y.	24	95
88	Tonawanda, N. Y.	11	18
89	Simpson, Pa	15	00
90	Centralia, Pa	41	00
91	McKees Rocks, Pa	35	17
92	Taylor, Pa	63	47
93	Newburgh, O.	17	00
94	New Britain, Conn	—	—
95	Beaver Meadows, Pa	77	13
96	Pittsburg, Pa	70	21
97	Marion Heights, Pa.	18	00
98	Shenandoah, Pa.	33	09
99	Wilkes Barre, Pa	93	38
100	McKeesport, Pa	14	90
101	Canonsburg, Pa	12	84
102	Cleveland, O.	93	77
103	Export, Pa	10	50
104	Perth Amboy, N. J.	107	95
105	Nicetown, Pa	23	62
106	Chicago, Ill.	108	83
107	Sayre, Pa	40	36
108	New York, N. Y.	95	19
109	Ellsworth, Pa	41	18
110	Leetsdale, Pa	38	00
111	Allegheny, Pa	19	55
112	Cleveland, O.	20	26
113	New Florence, Pa	49	59
114	Dunmore, Pa.	58	00
115	New Philadelphia, Pa	36	75
116	Chisholm, Minn.	16	02
117	New York, N. Y.	62	66
118	Pittsburg, Pa	13	54
119	Latrobe, Pa	51	00
120	Spangler, Pa	82	37
121	Trenton, N. J.	138	59
122	Trenton, N. J.	75	77
123	Scranton, Pa	24	54
124	Ormrod, Pa	37	67
125	Chicago, Ill.	15	46
126	Beaverdale, Pa	39	48
127	Buffalo, N. Y.	56	80
128	Lorain, O.	18	20
129	Sykesville, Pa	49	09
130	Pittsburg, Pa	38	85
132	McKeesport, Pa	43	83
133	Newark, N. J.	53	61
134	Ernest, Pa	46	20
135	Smoke Run, Pa	153	00
136	Carnegie, Pa	29	96
137	West Seneca, N. Y.	6	00
138	Philadelphia, Pa	7	36
139	Oil City, Pa	28	00
140	Youngstown, O.	36	00
141	Little Falls, N. Y.	53	57
142	Elisabeth, N. J.	52	65
143	Windber, Pa	38	00
144	New York, N. Y.	16	12
145	Altoona, Pa	20	00
147	Allentown, Pa	73	72
148	California, Pa	22	59
149	West Seneca, N. Y.	11	59
150	Pittsfield, Mass.	12	00
151	Allentown, Pa	8	42
152	Homestead, Pa	—	—
153	Berwick, Pa	73	46
154	Dunmore, Pa	37	00
155	Perth Amboy, N. J.	34	10
156	Sheffield, Pa	21	12
157	Donora, Pa	67	54
159	Herkimer, N. Y.	—	—
160	Jamaica, N. Y.	33	85
161	Tower City, Pa	38	45
162	Scranton, Pa	50	81
164	N. Hadley, Mass.	12	43
165	Chicago, Ill.	62	90
166	Barnesboro, Pa	48	60
167	Cumbola, Pa	33	25
168	Perth Amboy, N. J.	45	20
169	Scranton, Pa	52	00
170	Chauncey, Pa	22	54
171	Pittsburgh, Pa	33	26
172	Fredericktown, Pa	24	00
173	Cleveland, O.	23	59
174	Oxford Furnace, N. J.	39	25
175	Detroit, Mich.	26	38
176	New Burgh, N. Y.	20	85
177	Vegreville, Alta., Can.	9	00
178	Manchester, N. H.	7	71
179	St. Louis, Mo.	68	54
180	Scarbo, W. Va.	25	00
181	Manville, R. I.	3	59
182	Dixonville, Pa.	50	47
183	Sunderland, Mass.	17	18
184	Whiting, Ind.	56	00
185	Hazleton, Pa	48	00
186	McAdoo, Pa	40	59
187	Ford City, Pa	35	23
188	Ginter, Pa	76	72
189	South Fork, Pa	35	18
190	Newark, N. J.	29	30
191	Troy, N. Y.	34	59
192	Herkimer, N. Y.	40	20
193	Red Star, W. Va.	16	00
194	Minneapolis, Min.	31	77
195	Peckskill, N. Y.	20	18
196	Whiting, Ind.	44	00
197	Swoyers, Pa	57	88
198	Port Jerwis, N. Y.	32	64
199	Whiting, Ind.	37	78
200	Syracuse, N. Y.	—	—
201	Whippany, N. J.	12	08
202	Auburn, N. Y.	16	85
203	Brooklyn, N. Y.	31	36
204	New York, N. Y.	15	30
205	Emerald, Pa	37	72
206	Woonsocket, R. I.	22	85
207	Jeanette, Pa	64	36
208	Kingston, Pa	51	84
209	Carteret, N. J.	93	59
210	Westchester, N. Y.	15	00
211	Stapleton, N. Y.	14	95
212	Cleveland, O.	23	00
213	Bayonne, N. J.	38	26
214	McKees Rocks, Pa	25	75
215	New York, N. Y.	20	36
216	Hazleton, Pa	—	—
217	Rochester, N. Y.	23	65
218	Youngstown, O.	25	00
219	Bakerton, Pa	59	55
221	Chicago, Ill.	32	10
222	Mahanoy City, Pa	89	29
223	Port Buckley, Pa	61	10
224	Belle Valley, O.	25	97
225	Desloge, Mo.	65	65
226	Hammond, Ind.	19	00
227	Derry, Pa	55	00
228	St. Clair, Pa	22	90
229	Scranton, Pa	112	69
230	Monessen, Pa	—	—
233	New York, N. Y.	28	70
234	Elizabethport, N. J.	39	00
235	Rossford, O.	25	94
236	Ambridge, Pa	3	77
237	Chester, Pa	38	91
238	New Alexandria, Pa	2	00
239	Philadelphia, Pa	69	04
240	Phoenixville, Pa	15	10
241	Newark, N. J.	17	46
242	Hawthorne, Ill.	25	27
243	West Pullman, Ill.	16	08
244	Bellefonte, Pa	17	18
245	Trenton, N. J.	43	85
246	Crompton, R. I.	9	49
247	Wilmington, Del.	30	80
248	Coatesville, Pa	34	77
249	Nanticoke, Pa	32	95
250	Pittsburg, Pa	82	21
251	Cleveland, O.	25	03
252	Northampton, Pa	29	18
253	Lopez, Pa	49	73
254	New Britain, Con.	10	61
255	West Newton, Pa	45	31
256	Ronco, Pa	21	28
257	Spring Valley, N. Y.	18	81
258	W. E. Pittsburgh, Pa	24	18
259	Chicago, Ill.	39	46
260	Taylor, Pa	36	27
261	Taylor, Pa	35	10
262	Ansonia, Conn.	43	35
263	McKees Rocks, Pa	23	59
264	Juliet, Ill.	30	00
265	Taylor, Pa	51	94
266	Glen Lyon, Pa	32	36
267	Kingston, Pa	27	95
268	Duquesne, Pa	38	00
269	East Chicago, „Ind.“	30	00
270	Youngstown, O.	10	00
271	Troy, N. Y.	16	54
272	Delano, Pa	16	00
273	Hudson, N. Y.	26	00
274	Youngstown, O.	29	50
275	Perth Amboy, N. J.	46	00
276	Ambridge, Pa	42	21
277	Hartford, Conn.	16	65
278	Wilkes Barre, Pa	36	72
279	Glen Campbell, Pa	19	00
281	Manchester, N. Y.	21	00
282	Syracuse, N. Y.	14	90
283	Auburn, N. Y.	17	44
284	Rome, N. Y.	9	38
285	Glassport, Pa	14	00
286	Lorain, O.	14	33
287	Carnegie, Pa.	12	18
288	So. Betlehem, Pa.	15	36
290	Clarksburg, W. Va.	16	00
291	Brooklyn, N. Y.	15	82
292	Detroit, Mich.	22	36
293	Duquesne, Pa	42	00
294	Madera, Pa	34	04
296	New Kensington, Pa.	26	31
297	Dravosburg, Pa.	19	59
298	Holden, W. Va.	25	70
299	Kent, Pa.	18	00
300	Johnstown, Pa.	76	33
301	Chicago, Ill.	14	05

Прихід за цьвітень есть 13.068.26

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Теодорі Югас, Scranton, Pa.	$ 800.00
Ваплаві Чарновськім, Scranton, Pa.	1.000.00
Андр. Дудяк, Shamokin, Pa.	1.000.00
Ількови Падла, Peecksкill, N.Y.	16.00
Якові Чех, Perth Amboy, N. J.	1.000.00
Ант. Гайдук, California, Pa.	1.000.00
Івані Горнят, Scranton, Pa.	400.00
Насті Горошак, Chisholm, Minn.	400.00

Запомога для:

Петрини Михалиско, Yonkers, N. Y.	100.00
Андрея Чернявського, Beaver Meadow, Pa.	200.00
Івана Ябчаник, Buffalo, N. Y.	50.00
Івана Карданича, Dunmore, Pa.	200.00
Александра Бараника, Jersey City, N. J.	100.00
Івана Крамара, Dunlo, Pa.	100.00
Якова Друблінського, Herkimer, N. Y.	100.00

Сиротинська часть по:

Федю Лаврінок, Ambridge, Pa.	450.00
Реперація дому Р. Н. Союза	1.576.32
Платня Головн. Урядників Р. Н. Союза	270.00
Орган Р. Н. Союза	1.325.50
Адмінїстрація Р. Н. Союза	174.52
Розхід за цьвітень є	10.262.34

Зіставлене:

Прихід за цьвітень есть	13.068.26
Готівка з кінц. марця остала	69.595.25
Весь прихід есть	$ 82.663.51
Процент з National Bank-у в Shamokin, Pa. до 1. мая	433.30
Разом	83.096.81
Розхід за місяць цьвітень	10.262.34
Готівка з кінцем цьвітня остає	72.834 47

З того:

Фонд сирітський	40.088.99
„ резервовий	16.168.74
„ народний	3.289.93
„ бідних	5.709.63
„ еміґраційний	939.47
„ розпорядимий	6.637.71
Разом	$72.834.47

Д. Капітула г. предс.,
А. Шаршонь г. кас.,
С. Ядловський г. ф. секр.

Віче в Борнсайд, Шікаґо.

Старанєм Братства Сьв. Ап. Петра і Павла, і Товариства „Просьвіти“, відбуло ся велике народне віче в Burnside, Chicago Ill. в неділю, дня 28-го мая, о год 3-ій по полудни. На се віче прибуло велике число народу, а також прибув на него наш руський діяч, адвокат д. Стефан Янович із South Chicago, та о. Валентин Балог із Whiting, Ind., аби віддати пошану нашому молоденькому геройови, М. Січинському, котрий так немилосердно осуджений на 20 літ тюрми. На сім вічу підписувано петиції до найвисшого суду у Відни в справі визволеня Січинського. На просьбу вічевого комітету, адвокат д. Янович заняв місце вічевого предсїдателя і отворив віче вступним словом, обяснюючи народови ціль зборів, та обговорюючи політику польських маґнатів в Галичині. Другий з черги виступув о. В. Балог і в своїй бесїді пояснив народови, за що М. Січинський боров ся, за що віддав своє житє; скритикував тих судиїв, котрі так жорстоко засудили М. Січинського. З його бесїди мож було наглядно добачити, на кого ще падуть сї слова. Дальше взивав всїх до підписуваня петицій, а вкінцї зложив жертву на студентів у Львові і загрів присутних до складки на сю ціль.

Третий з черги виступив М. Попель; він говорив, що від коли наш український нарід дістав ся під австрійське пановане, то стогне під ярмом польської шляхти не згірше, як і за небішки Польщі; він розказував народови, як поступають польські пани підчас виборів, як упосліджують Русинів в політичних і економічних справах; на кінци своєї бесїди взивав всїх до підпису петицій. Четвертий говорив Йозиф Демкович, щоби наш нарід пізнав себе, і гуртував ся в єдність, закладав читальнї, брав ся до просьвіти, як приміром Німцї, Чехи, Поляки, тай другі народи. На вічу зібрано жертв на студентів в сумі $10.80. Сї гроші вислано на руки комітету в Scranton, Pa. По вічу відсьпівано народний гимн „Ще не вмерла Україна“ і народ спокійно розійшов ся.

За вічевий Комітет:

Стефан Звлінка,
Йосиф Демкович,
Михаїл Попель.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ Р. НАРОД. СОЮЗА.

СПРАВОЗДАНЄ КАСОВЕ „РУСЬК. МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА“

за місяць цьвітень 1911 р.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa.	17	55
2	Mt. Carmel, Pa.	7	50
3	Olyphant, Pa.	5	00
4	Jersey City, N. J.	—	—
5	Mt. Carmel, Pa.	2	50
6	Brownsville, Pa.		25
7	McAdoo, Pa.	—	—
8	Elmira, N. Y.	3	25
9	St. Clair, Pa.	8	77
10	Ansonia, Conn.	13	65
11	Waterbury, Conn.	2	00
12	Yonkers, N. Y.	1	75
14	St. Louis, Mo.	6	20
16	Lansford, Pa.	7	35
18	Seymour, Conn.	2	65
20	Jessup, Pa.	4	75
21	Mayfield, Pa.		50
23	Homestead, Pa.	—	—
24	Shamokin, Pa.		48
25	Trauger, Pa.		75
26	Belle Vernon, Pa.		75
27	Glen Lyon, Pa.	11	90
28	Mahanoy Plane, Pa.	2	75
29	Rhone, Pa.	11	10
30	Breaslau, Pa.	5	40
33	Northampton, Pa.	33	46
35	Whitney, Pa.	1	00
36	Scottdale, Pa.	4	30
37	Chisholm, Minn.	2	25
38	Auburn, N. Y.	4	50
39	Syracuse, N. Y.		50
40	Edwardsville, Pa.	5	30
42	Passaic, N. J.	5	40
43	Simpson, Pa.	4	00
45	Philadelphia, Pa.	2	25
46	Plymouth, Pa.	7	58
47	Ambridge, Pa.		25
48	McKeesport, Pa.	3	80
53	Pittsburg, Pa.	12	40
55	Carnegie, Pa.	6	25
58	Ramey, Pa.	1	40
59	Leisenring, Pa.	6	30
60	Baltimore, Md.	1	15
61	Dunlo, Pa.	2	25
63	Ford City, Pa.	2	00
65	Elizabeth, N. J.	6	00
67	Butler, Pa.		25
68	Ansonia, Conn.	1	13
70	Jersey City, N. J.	4	35
72	Alden Sta., Pa.	13	75
73	Providence, R. I.		50
78	Minersville, Pa.	3	15
81	Baltimore, Md.		90
82	New Alexandria, Pa.	3	75
83	Carnegie, Pa.		25
85	Hazleton, Pa.	6	75
87	Lancaster, N. Y.	2	40
90	Centralia, Pa.		25
91	McKees Rocks, Pa.		75
92	Taylor, Pa.	3	25
96	Pittsburg, Pa.	4	75
97	Marion Heights, Pa.		50
98	Shenandoah, Pa.	1	25
99	Wilkes Barre, Pa.	1	75
102	Cleveland, O.	—	—
104	Perth Amboy, N. J.	7	45
105	Nicetown, Pa.	—	—
106	Chicago, Ill.		50
107	Sayre, Pa.	2	00
108	New York, N. Y.	2	00
113	New Florence, Pa.		50
116	Chisholm, Minn.		25
117	New York, N. Y.		50
120	Spangler, Pa.	7	25
121	Trenton, N. J.	21	61
123	Scranton, Pa.	1	25
126	Beaverdale, Pa.	2	50
127	Buffalo, N. Y.		25
128	Lorain, O.	2	00
129	Sykesville, Pa.	1	55
130	Pittsburg, Pa.	1	50
132	McKeesport, Pa.	3	25
133	Newark, N. J.	1	75
135	Smoke Run, Pa.		95
136	Carnegie, Pa.	1	00
139	Oil City, Pa.	1	50
140	Youngstown, O.		50
142	Elizabeth, N. J.	2	00
147	Allentown, Pa.	4	50
148	California, Pa.	1	25
156	Sheffield, Pa.		90
157	Donora, Pa.	4	50
179	St. Louis, Mo.		50
182	Dixonville, Pa.	1	25
188	Ginter, Pa.	1	65
197	Swoyers, Pa.	2	00
201	Whippany, N. J.		50
203	Brooklyn, N. Y.		50
207	Jeanette, Pa.	1	40
208	Kingston, Pa.	6	65
213	Bayonne, N. J.	4	05
214	McKees Rocks, Pa.	—	—
217	Rochester, N. Y.		50
222	Mahanoy City, Pa.	3	85
223	Port Buckley, Pa.	2	50
225	Desloge, Mo.		25
226	Hammond, Ind.		25
227	Derry, Pa.	1	80
228	St. Clair, Pa.		24
229	Scranton, Pa.	4	50
244	Bellefonte, Pa.	2	00
245	Trenton, N. J.	2	75
246	Crompton, R. I.		75
247	Wilmington, Del.		50
249	Nanticoke, Pa.	1	50
255	West Newton, Pa.	2	50
257	Spring Valley, N. Y.		50
258	W. E. Pittsburg, Pa.		75
260	Taylor, Pa.		25
263	McKees Rocks, Pa.		25
273	Hudson, N. Y.		75
276	Ambridge, Pa.		75
283	Auburn, N. Y.	1	50
285	Glassport, Pa.		25
291	Brooklyn, N. Y.		75

Прихід за цьвітень є 400.17

Зіставленє:

Прихід за місяць цьвітень є	400.17
Готівка з кінцем марця зістала - - - -	11.521.72
Весь прихід є - - -	$11.921.89
Розхід за місяць цьвітень	164.00
Готівка з кінцем цьвітня остає	11.757.89

Дм. Капітула, гол. предсід.
А. Шаршонь, гол. касієр.
С. Ядловський, гол. секр.

Просьба.

Дорогі Братя-Родимці! Вісімнайцять літ минуло, як в Микулинцях, повіт Тернопіль, Галичина, заложено читальню „Просьвіти“, а при ній касу позичкову. Через цілий той час обі сі народні інституції тулали ся, тай ще доси тулають ся по чужих хатах.

Перед кількома роками (здає ся, що з початком 1906 р.) члени микулинецької читальні зрозуміли, що таке щорічне „муфованє“ не конче добре й хосенне, бо тільки „в своїй хаті своя правда“ і на однім засіданю ухвалили побудувати власний дім для читальні. Ухвалено також, що кождий член читальні має дати якусь добровільну жертву на будову дому і в протягу двох чи трох місяців зложено на сю ціль кількасот корон.

Власне в тім часі згоріло кілька жидівських домів (в самій середині міста), а оден Жид, не маючи за що побудувати ся. (після теперішної устави будівельної) був приневолений виставити своє згарище на продаж. Довідав ся про те тодішний предсідатель читальні, п. Ст. Абрагамовський і порушив тую справу на засіданю виділу. Виділ скликав надзвичайні збори членів і на тих зборах ухвалено купити висше згадану реальністъ, котра якраз була найвідповіднійша під дім для читальні. На другий день поїхало двох виділових до властителя реальности і по довгім торзі куплено сей ґрунт за 1000 корон.

На заплату сего купна і видатків на контракт, таксу та инші розходи, вичерпала ся готівка з каси читальні та й добровільні жертви, і через те не мож було розпочати будови. Доперва з початком сего року приступлено до будови. Дім сей буде називати ся „Народний дім“, а в тім домі будуть містити ся: читальня, крамниця, каса позичкова і одна, відповідна саля на театральні представленя, вечерниці, концерти, балі, танці і всякі публичні збори. Як довідую ся, дім сей буде коштувати округло 36.000 корон. Позаяк читальня „Просьвіти“ в Микулинцях не має ані третої части потрібної суми, читальняний виділ рішив ся затягнути позичку на двайцять літ в ось який спосіб:

Надруковано кілька тисяч скриптів довжних, себто „шерів“, кождий на 5 корон, або на наші гроші $1.00 і розіслано сі скрипти межи нашу патріотичну Русь в тій надії, що кождий Русин, діставши сей скрипт, задержить його собі яко квіт-документ, а в заміну вишле квоту 5 кор. яко позичку на „Народний дім“ в Микулинцях.

З відповідною просьбою звернув ся висше згаданий виділ і до нас, американських заточенців-Русинів знати з досьвіду наше щире, жертволюбне руське серце, і вислав на мої руки 50 скриптів (шерів). Мене просять роздати ті шери поміж своїх знакомих. Тому то я сею дорогою звертаю ся до Вас, дорогі Братя-Родимці.

Хто з Вас чує хоть крихітку любови до свого рідного народу в старім краю; хто знає, як то тяжко приходить розвивати ся руським товариствам без своєї власної хати — сей напевно вишле на адресу підписаного Money Order на оден або й більше шерів (кождий шер виставлений на квоту $1·00) як безпроцентову позичку на „Народний Дім“ в Микулинцях. По отриманю „моні ордера“ я сейчас вишлю кождому таке число шерів (скриптів довжних) з власноручними підписами предсідателя, секретаря, касієра і з витисненою печаткою згаданої читальні, кілько отримаю долярів.

На останку ще кілька стрічок до Вас, микулинецькі патріоти в Америці. Нас повинна та відозва, а зглядно просьба, обходити більше чим других, а то тому, що ми найлучше знаємо, кілько то наші братя-міщани мають клопоту і неприємностий, коли мають устроїти якесь представленє, концерт, або инші народні вбори. Кілько то їм треба находити ся від „Anasza do Kaifasza“, а при тім „нашапкувати ся“ перед паном burmistrz-ом або иншими подібними, нераз і пейсатими панками!...

Тож задля висше наведених причин, не повинниськмо злегковажити сеї важної справи, а то тому, що не красно було би з нашого боку, єсли би я був зневолений прислані для нас скрипти „відшупасовувати“ до місця їх уродженя...

Повідомляю також, що льосованє скриптів буде відбувати ся кождого року в місяцю грудни, а то в міру засобів фонду. Позички невідібрані до року по вильосованю, перейдуть на основний фонд „Шкільного Союза“.

Ласкаві зголошеня прошу слати на адресу: **Michael Bilansky**, 137 W. Chestnut str., Wilkes Barre, Pa.

Сьв. Андрей на київських горах.

(Із циклю: „Історичні пісні“).

Благословенная давно
цвисти ще мусиш, Україно!
Твоїм Дніпром несло судно
сьвяту апостольську дружину.

І київських високих гір
діткнули ся сьвятії стопи.
І понесли ся з них в простір
слова апостола Синопи:

„Благословлю вас, гори, днесь!
Колись над вами город стане,
що, дивуючи сьвіт увесь,
Господнім воїном воспряне.

„І вас, степи, благословлю!
Колись прославитесь ви людом,
що трудом вчинить з вас рілю
і запанує власним трудом.

„І заздрих на чуже добро
він прожене, бо буде в силі...“
Амінь! — загомонів Дніпро
й поніс до моря срібні филї.

І всів сьвятий Андрей в судно,
що понесло його й дружину.
Благословенная давно
цвисти ще мусиш, Україно!

В. Щурат.

Покровитель і почетний член Р. Н. С.:
Їх Преосьв. Стеф. Сотер Ортинський, перший руський Епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8. Butler, Pa

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шартонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
А. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Редактор:
Осип Стеткевич, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Управитель друкарні:
Константин Кирчів, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ДО ВСІХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРГАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали деклярацій без виповненя сьвідоцтва лікарського, яке находить ся на другій стороні деклярації, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню деклярацій просимо на те уважати, щоби на деклярації було подано, на яке посмертне член хоче належати, перечеркненем слово ціле або половину посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або якого иншого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив, якої єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на деклярації пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах деклярації.

Місячні справозданя т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів просимо виповнювати і присилати враз з деклярациями і розметом.

Від Головного Уряду
Р. Народного Союза в Америці.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз" — приймає членів до 45 літ житя.

Вступне пісьля літ.

Р. Н. Союз платить:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1,000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" (половину посмертного) $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг, або рук $1,000.00, б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єсли отець родини в шпиталю божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписати ся також до братства, яке належить до Союза.

Ч. 117 КВІТ $18.00

на вісімнайцять долярів, котрі п. Текля Ксенич отримала яко посмертну запомогу по сині Михайлі з Головної Каси Руського Молодечого Союза в Америці.

Йонґставн, О. дня 16. цьвітня 1911.
Текля Ксенич.

Свідки:
Іван Грицко,
Ілько Веца.

Від місцевого Уряду Руського Молодечого Союза в Америці. Від. 140.
о. В. Зацерковний, предс.,
В. Савіцкий, секр.

Ч. 1821 КВІТ $400.00

на чотириста долярів, котрі п. Теодор Ґінда отримав як посмертну запомогу по жені Анні з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Картерет, Н. Дж. дня 8 мая 1911.
Теодор Ґінда.

Свідки:
Николай Собко,
Йосиф Клебан.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 209.
Йосиф Ґінда, предс.,
Йосиф Вадяк, секр.

Ч. 1831 КВІТ $100.00

на сто долярів, котрі п. Антін Григович отримав як надзвичайну запомогу з причини нев. слабости з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Савт Форк, Па. дня 29 мая 1911.
Антін Григович.

Свідки:
Марко Скендер,
Тома Григович.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 189.
Михаїл Кундя, предс.,
Николай Лукич, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Усіх Вп. п. місцевих секретарів

відділів Р. Н. Союза просить ся братські оголошеня в справі мітінґів призначені до друку в рубриції „Рух в відділах Р. Н. Союза" присилати в сей спосіб, щоб вони найшли ся в редакції найпізнійше в понеділок рано того тижня, у якім мають бути поміщені в часописи. Усі оголошеня, які прийдуть до редакції пізнійше як в понеділок, не будуть поміщені скорше аж на другий тиждень.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. від. 239 повідомляє, що вибрано на рік 1911 слідуючих урядників: о. Е. Сидоряк предс.; І. Боросєвич, з. предс.; Т. Грицей секр.; Г. Яцишин заст. секр.; М. Шкодовський, кас.; І. Сорока заст. кас.; Н. Швайка і І. Гайдук, стяговї; о. Е. Сидоряк, В. Коцюбинський і Ю. Кузьма контрольори: С. Харитон і М. Ланський дверники. Адреса секр.: T. Hrycey, 233 Fitzwater St., Philadelphia, Pa.

ВІЛКСБЕРИ, Па. Бр. сьв. О. Николая, від. 97. повідомляє усіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбуде ся дня 18. червня. Кождий член має безуслівно прибути на мітінґ, бо противно заплатить 25 цнт. а урядник 50 цнт. кари. Члени, котрі довгують до братської каси, мають усе вирівнати на піврічнім мітінґу, бо будуть виключені з братства і з Р. Н. Союза. — П. Герман, секр.

СКАТДЕЙЛ, ПА. Бр. сьв. Івана Хрест., від. 36. повідомляє всіх своїх членів, що дня 18-го червня відбуде ся піврічний мітінґ о годині 1-ій по пол. в гали Куленича. Неявивший ся член, як рівнож і урядник, будуть карані після статутів. — П. Куленич, пр., М. Капітула секр., І. Коваль кас.

МЕКАДУ, ПА., від. 7. Р. Н. Союза повідомляє, що дня 18-го червня с. р. в церковній гали відбуде ся річний мітінґ. Початок о год. 2-ій по пол. Неявивший ся член підлягає карі 50 цнт. а урядник 1·00 дол. — П. Рифун пр., Ів. Шквір секр.

ВУНСОКЕТ, Р. Ай. Тов. „Запорожська Січ" під покров. сьв. Володимира, від. 206. дає до відомости своїм членам, що дня 2-го липня в неділю, о 2-ій год. по полудни відбуде ся в гали на Social str. N° 44. піврічний мітінґ. Будуть полагоджені дуже важні справи, тому кождий член повинен явити ся на означений час. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. а урядник 1·00 дол. кари. — М. Чагарин, пр., О. Ковальчук, кас., С. Виспянський секр.

НАНТІКОК, ПА. Бр. сьв. о. Ник. від. 249 взиває всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, аби кождий явив ся на піврічний мітінґ, котрий відбуде ся 2-го липня с. р. в гали М. Домовича. Початок о год. 2-ій по пол. Вибір нових урядників і инші важні справи. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. а урядник 1.00 кари. — Л. Вельґош, секр.

ДЕРРИ, ПА. Бр. сьв. Ів. Хрест., від. 227 повідомляє, що на місце відїхавшого секретаря, вибрано П. Вітова. З усіми бр. справами від тепер просить ся удавати на адресу: P. Witiw, Box 356, Derry, Pa. Рівночасно подає ся до відома, що член братства, який скебує чи то в майнах чи на желізниці, безусловно не дістане ніякої запомоги ані в разі слабости ані в разі каліцтва. — В. Баран, предс., П. Вітів, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. сьв. Василія, від. 229 взиває всіх своїх членів, аби явили ся на мітінґу дня 18-го с. м., позаяк суть важні справи до полагодженя. Кромі сего на сім мітінґу наступлять піврічні справозданя. Тому взиває ся всіх довгуючих, аби вирівнали свої належитости. Неявивший ся член або урядник підлягає карі після статута. І Дьзобко, секр.

БРАВНСВІЛ, ПА. Бр. сьв. А. П. і П., від. 6. повідомляє, що дня 25-го червня с. р. відбуде ся піврічний мітінґ. Справозданя і вибір нового секретаря. Невивші ся підлягають карі. М. Кричфалуші, пред.

АЛЛЕНТАВН, ПА., Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 147, подає до відома своїм членам, що піврічний мітінґ відбуде ся 18-го червня в гали П. Паладіни при Тельман стр. Взиває ся всіх членів, щоби явились на мітінґу, бо буде справоздане касове і инше. Довгуючі члени мають вирівнати свій довг, бо інакше будуть виключені з братства і Р. Н. Союза. Позамісцевим членам подаю свою адресу: Юрій Луців, 622, 2-га ул. Котрий член не явить ся, буде покараний гривною 50 цнт. а урядник 1 дол. — А. Трач, предс. Ю. Луців, секр.

СМОК РОН, ПА. Бр. сьв. Георгія, від. 135 подає до відома всім позамісцевим членам Братства, що всякі справи, або гроші, належачі до того Братства, належить посилати на адресу нового секретаря: Petro Hryckovian, Box 78 Smoke Run, Pa. Clearf Co. Заявляє ся при тім, що за посилки, будьто листовні, будьто грошеві адресовані на імя старого секретаря, Братство не відповідає. — Йосиф Керна, предс., Петро Грицкович, секр., Мих. Коваль. касієр.

КАЛЄНДАР.

ЧЕРВЕНЬ.

н. ст.	Днї	Руські сьвята
15	Четвер	Никифора
16	Пятн.	Лукіяна
17	Субота	Митрофана
18	Недїля	1. Всїх Сьвятих
19	Понед.	Іляріона
20	Вівтор.	Теодота
21	Середа	Теодора

НОВИНКИ.

¶ Страшна катастрофа в Мексику. Дня 7-го с. м., точно на 8 годин перед прибутєм до міста Мексико (столицї Мексика), вожда повстанців, Ф. Мадера, витаного по дорозї з найбільшим ентузіязмом, як освободителя народа, т. є. о год. пів до пятої ранком, навістив столицю страшний землетрус. Поміж 60 до 70 людей впало жертвою катастрофи. Стала ся вона без найменшого попередного остереженя, а підземні удари, що тревали около 6 мінут, були такі сильні, що цїле місто з домами, церквами, вежами представляло вид схвильованого моря. Доми колихали ся, наче маленька тростина серед бурі, і богато з них розсипали ся руїнами. В-брукy вулиць потворили ся широкі і глибокі прірви, а шини трамваїв погнуло, мов тонесенький дріт. Наче на доповненє нещастя в завалившій ся касарни артилєрії експльодував ґаз і в мить руїни вилетїли в воздух, щоб за пару хвилин занятн ся ясним пожаром. У касарни згинуло 36 жовнїрів і около 20 жінок, які там під пору находили ся. Двох людей убило камінє валючої ся церкви, званої ,,Ель Модельо", а пять иньших найшло смерть під розвалинами другої церкви. Уже по першім підземнім ударі населенє попало в паніку, побільшену через те, що сейчас погасли усї ґазові і електричні лямпи і настала кромішна тьма. (У сій ґеоґрафічній ширинї, у якій лежить місто Мексик, день настає далеко пізнїйше, як у нас). Товпи пів нагих мужчин, жінок і дїтей у божевільнім страху вибігли на вулиці і на площі. Доперва з настанєм дня маси успокоїли ся, і коло осьмої години вернули до своїх домів. Землетрус ушкодив найсильнїйше західну і середну дїльницю міста. Лїпанки по передмістях повалили ся усї, наче домики з карт, і мине споро часу, заки усунуть руїни і зможуть почислити, скілько людей стратило під ними своє житє. У старій, збудованїй в 1736-ім роцї Санто Домінґо катедрі, найгарнїйшій церкви в цїлім Мексику, потріскали усї вікна, а мури зістали так сильно ушкоджені, що побоюють ся кождої хвилини їх заваленя. Навіть сильні мури ,,Національної Палати", резиденції кождочасного президента Мексика, які уважають ся найгрубшими в містї, сильно потріскали. А однак як величезний був страх, він не був в силї зменшити ентузіязму, з яким населенє міста готовило ся витати провідника повстаня, Мадеру. Поліція і огнева сторожа, гасили огнї і перешукували руїни за трупами, а рівночасно з тим населенє декорувало місто прапорами і повеню цьвітів, ледви могучи діждати ся приїзду ,,освободителя".

¶ Провідник мексиканських повстанців, Фр. Мадеро стрічає в своїй подорожи до столицї краю, великанські овациї. На усїх стаціях, через які переїзджає, збирають ся непроглядні товпи народа, які його з ентузіязмом витають; на стаціях, де потяг стає, відбувають ся гучні пири. В краю загально однак панує все ще хаос, який 5-го с. м. в столиці побільшив ся ще через виступ мексиканських суфражисток. Незвичайне здивованє викликав оноцїшний розказ з Вашинґтону, приказуючий стягненим уже з мексиканської границї американським військам, опять вертати на давні позиції на границї. Припускають лиш, що теперішнє мексиканське правительство обавляє ся поновного повстаня, тим разом проти себе, і просило уряд Зл. Держав не пускати через границю оружія для повстанців. Новий уряд іменував сими днями своїм амбасадором в Вашинґтонї Гільберта Креспо і Мартінец, дотеперішного мексиканського посла у Відни.

¶ Президент Тафт, вернувши оноді з Шікаґо, заявив 5-го с. м. в ,,Білім Домі", що торговельний договір з Канадою мусить бути переведений за всяку цїну. Президент, переконавши ся, що за ним стоїть весь народ, порішив ужити всїх чесних способів, аби отсе право переферсувати, через сенат і то без найменьших поправок. Ся заява викликала серед реакційних сенаторів правдиву паніку. І вони не уступають перед ніяким способом, аби лиш невигідний для тростів біл, повалити. До найзагорільших противників договору належать: трост будівельного дерева і фабриканти паперу, які в наслїдок відчиненя границь, обавляють ся конкуренції безмежних, канадійських лїсів.

¶ Будова нових підземних желїзниць в Ню Йорку. В короткім часї в Ню Йорку і Бруклинї розпічнуть ся величанські роботи коло будови кількадесяти миль підземних, електричних доріг (собвей), а також і коло будови кількадесяти камениць, кожда від 20 до 30 поверхів. Адміністрація міста дістала позволенє від стейтової леґіслятури на затягненє відповідних пожичок, потрібних на будову отсих підземних доріг; тепер лиш точить ся спір о се, чи місто має заняти ся само будовою сих доріг, та опісля на власну руку експльоатувати їх, чи може, так як до сих пор, роботи і випливаючі із них користи віддати спілцї ,,Ryan-Belmont", представляючій французський капітал. Господарка приватних компаній, маючих тепер в своїх руках усю мійську комунїкацію, є впрост розбійничою: нїчо їх не обходить вигода населеня, не вдоволюють ся міліоновими зисками, але що хвилина підступно банкротують, щоб очистити ся дешевим коштом з довгів, затягнених в Европі.

¶ Іміґрація за місяць май с. р. в порівнаню з тим самим місяцем минувшого року зменшила ся о 34.709 голов, бо коли в маю попередного року прибуло до Америки 117.119 іміґрантів, то в тім самім місяцю біжучого року висадили перевозові товариства всього 82.410 осіб. Цїле се поменшенє припадає майже в цїлости на пасажирів міжпокладових. Перевозові кораблї відбули в місяцю маю 109 подорожий морських. В протягу всїх пяти місяцїв біжучого року прибуло міжпокладових пасажирів о 151.436 менше, ніж в тім самім періоді м. року. Підчас коли в пяти місяцях с. р. прибуло третою клясою 354.420 осіб, то в тім самім часї м. р. їх було 505.856. В отсих пяти місяцях с. р. відїхало до краю третою клясою 148.017 осіб, а в тім самім часї м. р. — лише 103.578 осіб. Ріжниця виносить отже 44.439. Депортованих в перших пяти місяцях мин. року було 9.250 на 505.856 прибувших, а в сїм роцї за такий самий час 7,247 за 354.420 прибувших.

¶ Америк. воєнна фльота в Европі. В Копенгазї, столицї Данії, королївський двір і весь данський народ приймають вельми урочисто завинувшу до тамошної пристани, американську фльоту. Відси ся фльота поплине до Штокгольму і Християнії, а опісля відвідає один з російських портів, находячих ся при Балтийськім мори. Гостинність, з якою приймає Европа Американів, повинна їх трохи удивілізувати. Усї ще тямимо, як підчас сьвята Годзон-Фултон місто Ню Йорк запросило на пир офіцерів чужих воєнних кораблїв, прибувших на урочистости, а опісля казало їм заплатити по 20 долярів від особи, не числячи напитків і иньших видатків.

¶ Школа імени Г. Ф. Квітки-Основяненка. В Харківській городській думі шкільна комісія обмірковувала реферат про те, щоб 11-ту городську школу назвати іменем Квітки-Основяненка.

¶ Міністер в приватній українській ґімназії. Міністер для Галичини Вацлав Залєский відвідав при нагоді свого побуту дня 19. м. м. в Рогатині місцеву приватну українську ґімназію. Задержавши ся у нїй довший час, розпитував про склад ґімназіяльного комітету та способи удержаня, хвалив положенє шкільного будинку і оглядав з заінтересованєм шкільні комнати, їх уладженє та шкільні наукові збори.

¶ Засуд смерти. Перед судом присяглих у Львові ставала м. м. селянка з Малчич, Анна Піцишинова, котра втопила дитину послугуючії зі Львова Ханї Айзнер, принявши її до себе на вихованє. До сього кроку наклонили її докори з боку її чоловіка, котрий гудив її за те, що держить у себе жидівську дитину, тай вплив місцевого сьвященика, котрий на сповіди заявив їй, що не дасть їй розгрішеня, поки не спекаєть ся Жида з хати. На основі вердикту судіїв присяглих трибунал присудив обвинену на смерть через повішенє. Проти сього жорстокого засуду оголосила оборона жалобу неважности, а лава присяглих ухвалила поручити нещасливу жінку цїсарській ласцї.

¶ Гради та повени в Австрії. В Ядачах в тарнобжеськім повітї 18. м. м. о год. 4. попол. впав град величини курячого яйця. Падав 5 мінут, а за той час оббив з дерев не лише листє, але й дрібні гильки та кору, вибив в поли дике птацтво, заяцї, на пасовищи або на подвірі гуси, качки, кури й голуби. В Хмелеві забив два лошатка та кляч, а жито ватовк зовсїм, з ярин не буде нїщо, в пять хвиль град з хліборобів зробив жебраків. Вибив до нащаду в тарнобжеськім повітї такі громади: Воля голого, Дурди, Кнапи, Домбровіци, Хмелїв, Ядахи, Циґани, Сталє, Мокшишів, Собів, Надбжеєс, Вельовесь, Тшесьн, Сокольнїкі й перейшов на той беріг Висли до Королївства. В Віднї треваюча від двох днів злива наробила великих шкід. В домах, низше положених вода впала до пивниць, а навіть заляла партерові мешканя. В значній части Моравії панувала повінь. Вода підносила ся ізза безнастанних дощів. Повінь наробила великих шкід на дорогах і полях. Богато громад було залитих. З ріжних місцевостий Чехії доносили про великі шкоди заподїяні виливами рік. В Бударах вода стояла на метер високо. Мешканцї скрили ся на дахи. Впав був град і на полях дежала верства граду груба на 20 цтм. — Черновецький ,,Народний Голос" доносить знов таке: Страшний град навістив богато наших сїл у послїднім часї. В селах Чорнавцї, Добринівцях, Горошівцях, Чорнім-Потоцї, Онутї і т. д. вибив град усю озимину і зрівняв все з землею. Дерева цїлком голі. В багатьох хатах повибивав град шиби у вікнах цїлковито. Град був великий і дуже густий; вкрив густо землю і лежав майже два днї. Люди страх прибиті. Деякі переорюють озимину. У горах справдї великого граду не було, за те покрились майже всї більші верхи снїгом.

¶ Нещасливий досьвід. Свого часу викликала велике враженє нещаслива пригода доцента черновецького університету д-ра Люкша з зараэками носатини. З заразками сеї незвичайно заразливої хороби, робив др. Люкш недозволені досьвіди в мійськім урядї для провірюваня засобів поживи в Чернівцях. При досьвідї склянна рурка з заразками розбилась, заразки розсипались по комнатї, а жертвою їх впало троє людий, з котрих один таки помер. Сам Люкш занедужав був, але поздоровів. За недозволені експерименти відповідав др. Люкш перед карним судом, але зістав у першій інстанції увільнений від вини і кари. Сими днями відбула ся касаційна розправа перед найвисшим трибуналом у Віднї. Д-ра Люкша засуджено на сїй розправі на 14 днїв арешту за недозволені експерименти і неосторожність з небезпечними заразками.

¶ На науку до галицьких русофілїв. Управа російського хлїборобського товариства ,,Русское Зерно" порішила вислати кількох православних з люблинської ґуберні до Галичини на молочарські курси. Супроти сего епископ Евлогій поручив їм запізнати ся також з культурною працею галицького духовенства, але під умовою, щоби сї розсліди відбували ся під проводом ,,Общества ім. Михаїла Качковского"! Нїщо казати, богато навчуть ся вони від наших русофілів! Але либонь епископови Евлогієви не на молочарстві залежить, а на чім иншім, — показати, як Галичани тужать за Росією!

¶ За несправедливу кару вязниці. Берлїнський суд має виплатити 5250 марок відшкодованя соціялістичному провідникови робітників Шредерови за несправедливий засуд на вязницю. Недавно на основі зізнань одного жандарма засуджено Шредера за злочин кривоприсяги і Шредер відсидїв кару. Доперва по відсидженю кари виявило ся, що Шредер упав жертвою фалшивих зізнань сего жандарма. В вязниці Шредер втратив здоровлє.

¶ Колишнїй посол до леґіслятури в Бритіш Колюмбії, Geo. Fergusson, так зійшов на пси, що мусить тепер продавати в Льондонї, в Анґлії, ґазети. Він перебував в Б. К. від 1862 до 1896 р. і числить тепер 73 р. житя. Деякі Канадійцї хочуть йому помочи і в тій цїли поробили вже відповідні кроки.

Пер Сівле.

СТРАЙК.

(Дальше).

Та і я раз був при такім — сказав гандляр. Правда, давно се вже стало ся, тоді, як я служив ще хлопцем на дарабі; ми забрали на рамена коси, сокири і вила, самі бездомні наймити, яких пів сотні, один рушив передом, а ми всі гуртом за ним; просто пішлисьмо до скупаря Нікеруда і поспиталисьмо його вельми чемно, чи він не буде спеціяльно для нас на стільки вічливим, і поділить ся своїм майном. А він стояв на сходах і такий страх його напав, що його коліна дрожали, а величезний живіт так і тряс ся, наче сьвіжа розчина. — А потім він висипав нам з комори вудженину, пиво і горівку і всьо, чого ми забажали; а чого не хотів нам дати, се ми самі собі забирали. Кажу вам: се був раз пир, якого вже хиба більше не буде; але ми, кромі їди і напитків, нічогісінько більше не торкнули ся. А потім усі гуртом закричали: ,,Гурра, Кнут Нікеруд!'', і рушили походом до брофозської фабрики. Нараз тут дізналисьмо ся, що до Брофосу надійшов відділ війська з карабінами, багнетами і усім можливим оружієм. О, тоді прийшло ся нам тонко свистати; нехай мені се і то, коли ми всі не накивали пятами, начеб за нами гонило ціле стадо вовків. Кождий заліз у яку лишень міг діру. Се однак не була така легонька справа: кількох із нас зловлено і покарано. Я сам вправді не дістав ся до діри, але за се мусів цілу весну сему злодійови даром робити — отсе була нагорода за мою участь в тій революції. — Так, так, всіляко може стати ся, коли чоловік не має хоть крихітку олію в голові.

Підчас того відчинили ся двері, ведучі до мешкальних кімнат, і у них станув сам властитеть, Бартель Таллеберг, людина середних літ, висока, худа і костиста, з бородою єнкі — (він був пару літ в Америці). Бартель Таллеберг був найнебезпечнійшим віртуозом в грі в карти і більшу частину свого досить значного майна виграв в карти. Говорено, що його мала донька, запитана учителькою, чи вміє числити, вмить почала: ,,шість—сім — вісім — девять — десять''. Алеж дитинко, — справила учителька — чому-ж ти починаєш від шістки?'' — ,,Бо менших карт ми в дома зовсім не потребуємо!'' — відрізала мала учениця резолютно. — Взагалі слава Таллеберга не була з найліпших, однак він все був на стільки спритний, що завсігди вмів викрутити ся перед раменем справедливости.

,,Дивіть, дивіть — ціле товариство! — Добрий день, Оле Соргавг! Витайте в нашім місті! Добрий день і вам, Пер Амундсен! — дякую гарно за послідне!..

Пер Амундсен підняв ся. ,,Пару слів в чотири очи'' — відповів. Оба відійшли.

,Я хотів би вас дуже гарно просити, чи не віддалиб мені отсего золотого перстеня, який ви виграли від мене; — се мій заручиновий перстенець — — а моя стара уже питала ся за ним; я збрехав перед нею, що він у золотника, в направі. — — Ви зробили-б мені дійсно величезну прислугу — — ''.

,,Виграв від вас? — Невже-ж ви призабули на ті дві фляшки пива, що то ви їх на сей перстень від мене дістали? — Здасть ся, так пяними ви ще тоді не були, якже-ж? Природно, коли будете мати гроші — — се є всего лиш пять корон, а ви се знаєте, що до двох тижнів маєте право викупу''.

,,Та я нинькн вечером мав пять корон, коли прийшов до вас; вас не було тут — — но — і мені лишило ся всего лиш три короні — решта лежить у вашій касі. — Однак, коли-б ви схотіли зробити мені сю дійсно велику лас... — —''

,,Ні! — шкода вашого труду і заходів! З тої муки не буде хліба!'' — відрізав Таллеберг сухо і відвернув ся до стола. ,,Ага, правда, Пер Амундсен. Чи сей мій сусід на горі, є вашим вуйком — сей, ,,Господи Боже в ріпі'', як його називаєте?''

,,Так, се мій вуйко''.

,,Він також винен мені гроші, ще з того часу, як його двоє дітей поїхало в Америку. Природно, я заінтабулював ся на його домі. Однак тепер, як він, сарака, окалічів, він не може мені платити навіть дурних процентів; треба отже на весну взяти ся до діла. І так, видить ся мені, там на горі булоб чудове місце на літну реставрацію — ''.

,,Хлопці, — сказав Пер Амундсен — чи се не король Соломон сказав в однім місци: хто починає від того, що дре шкіру аби жити, сей скінчить на тім, що буде жити, аби дерти шкіру? — Чи не так, пане Таллеберг?''

На лицях присутних появила ся ледви замітна усьмішка — кромі лиця Таллеберга. ,,Я не такий опитний в цитатах з біблії, я — — відповів він поспішно — — — Ох — — як мене ревматизм вхопив за ногу, — — ох, як се болить!..''

,,Ба, — зауважив Пер Амундсен, — се нічо лекшого, як вилічити ревматизм.

— ,,Коли-б ви сего доказати — два сильні ґроґи давбим вам в нагороду, але тоді, колибисьте так вилічили, щоб ревматизм не вернув уже більше.''

,,А чи не напили-б ся ви із нами одної шкляночки'' — запитав гірняк.

,,Охотно, ради товариства. — — Оліне, сюди горівку і пиво!'' В мить з'явило ся жадане на столі. ,,Отже, Пер Амундсен, — сказав Таллеберг, — як то є з тим лїченєм ревматизму?''

,,Дуже легка справа! Возьміть першого ліпшого бідака, злупіть з нього шкіру і дайте собі з неї ушити чоботи. —Але сеї рецепти ви передше не знали, правда?''

Таллеберг побагрянів. ,,Уважай на свій дзюб, ти Гайваллеро! А зрештою: проч! за двері! — чи може хочеш, щоб тебе з парадою виекспедіювати?..

,,Ні! Таким драбом я ще не є, щоб знизити ся до того степени, аби мене аж Таллеберг мав викидати! Я йду!''

І Пер Амундсен підняв ся, заложив шапку на уха і трохи непевним кроком вийшов з кімнати. З грюкотом лопнули за ним двері.

III.

Коли богатир, ректор Прайс в трийцятих літах минувшого століття збудував хату, якої теперішним властителем був Таллеберг, і вибрав на ню місце в половині дороги поміж Лянгестрандом і обома мостами, він зовсім не числив на евентуальність, що колись у ній може бути гостинниця. На тодішні часи се був елеґантний дім, один з найкрасших в цілому місті; на горбку, що піднимав ся поза хатою, а звідки розтолував ся чудовий вид на ціле місто і порт, казав Прайс вибудувати просторий літний павільон з цибулястою копулою, з якої верішка піднимав ся машт на фляґу. Отсей павільон народ охрестив ,,ріпою'', позаяк він дійсно був вельми схожий на велитенську ріпу, поставлену корінем до гори.

Коли старий Прайс помер, о його насліддя розпочав ся довгий і коштовний процес, що тревав цілих десять літ; підчас того процесу усі будинки опустошіли і попали в великий занепад. Нарешті, їх спродано. Головний купець набув хату; ,,ріпу'' купив однак Оле Августінуссен, робітник з гумлевіцького тартаку.

Оле Августінуссен був за-молоду моряком; однак підчас одної страшної бурі, корабель, на якому він служив, розбив ся коло ютляндських берегів і затонув з цілою залогою; він одинодинесенький спас ся з житем, і тоді попрацяв ся з морем і моряцьким бурлакованєм, та в 25-ім році життя став за робітника у старого конзуля Крігера. Старий Крігер був для своїх робітників правдивим батьком і виключно тільки йому завдячував Оле Августінуссен се щастє, що міг купити ,,ріпу'' і то власне тоді, коли мав женити ся. Полатав і виправив хату, на скілько лиш дозволювала його кишеня; положив на землю щось в роді підлоги, повкладав вікна і бічними стінами розділив цілий павільон на три части, з яких одну приладив на кухню. Се був дійсно незвичайний мешкальний дім — ,,Однак все таки є якийсь власний дах над головою, Господи Боже!'' — сказав старий Оле Августінуссен. Він мав навичку за кождим словом доповляти рефрен: ,,Господи Боже'' і тому то загально прозвано його ,,Господи Боже в ріпі''. Літа скоро минали, а з ними приходило щораз більше дітей у хату — осьмеро усіх, з яких трое вмерло ще дрібними діточками. Заробіток вистарчав власне тільки на се, аби якось з року на рік капарити; однак не мож сказати, аби в хаті панувала колись дійсна нужда. Під пору, мати спала вічним сном у сирій землици а двоє дітей, хлопець і дівчина помандрували в Америку. Єдина найстарша дочка, вийшла замуж за робітника, Кристофера Ольсена, рівнож так само молодого і бідного, я і вона. І сих двоє, та двоє їхніх дїточок мешкали в ,,ріпі''. Кристофер Ольсен, се був мужчина слабкої будови тіла, однак чесний і тверезий чоловік, який не вмів і хвилиночки лінюхувати, лиш завсігди і при кождій нагоді старав ся дещо заробити. В зимові місяці він займав ся в околиці рубанєм дров: однак сеї зими, брак праці в наслідок великанських морозів присилував його сидіти дома. Кромі сего сиділа ще тепер в дома наймолодша дочка з маленькою дитиною на руках. Шіснайцятьлітним дівчатком пішла вона у чужину, на службу; по двох роках вернула опять домів, бо мусіла... ,,Стіно, Стіно! — Господи Боже, Стіно!'' — були одинокі слова, що їх сказав тоді старий, коли вона вернула ся зі своєю ганьбою; однак його поорані зморщками лиця дрожали, а коло уст зарисувала ся болюча лінія.

Дійсно, щільно були заняті сї три кімнати у ,,Господи Боже в ріпі''. Бо кромі отсих всїх, жив ще там син старого, Іван Теодор. І се було його найцїннїйше майно, яке він придбав собі протягом довгих літ неустанної праці. Се був молодець сильний а роботящий, високий і широкоплечий наче батько, а однак добрий і сердечний та щирий для всіх. І він також працював в гумлевіцькім тартаку; а що було незвичайним щастєм для цілої родини: він був одним із тих немногих, що мали там стале заняте через цілий рік; літом і зимою. Він в зимі згортав сніг на фабричнім подвірю, та взагалі робив усї роботи, потрібні до удержаня ладу і порядку в тартаку. І більше як правдоподібно, що без того скромного зарібку, також і до людей ,,в ріпі'' в сю зиму зави талаб гірка нужда, голод і холод.

Однак не лишень перерва в роботі, сильні морози та нещастє Стіни зробили сю зиму незвичайно тяжкою і сумною для родини в ,,ріпі''; ще одно нещастє впало на них. Одного з послідних осінних днів, у яких тартак був ще в руху, став нараз Оле Августінуссен калікою. Трийцять сїм літ він безнастанно працював при пилі; сїмнайцять літ без перерви стояв при найбільшій круглій пилі гумлевіцької фабрики, при сій круглій, блискучій потворі, з острими, як бритва зубами, що охотно повинували ся його сильному рамени, і з заворотною скоростю протинали тисячі пнїв на тонкі дошки — ніколи ні одним зубом не зачіпивши вправної руки робітника; і Господь знає, як воно тепер стало ся — старий сам не міг сего витолкувати собі —; правдоподібно на хвилину потонув у своїх думках, підчас коли пень сосни звільна посував ся і перемінював ся у дошки — а може на одну лиш мить відвернув ся — — досить, що стало ся се у якій сотній части секунди. Він тямить, начеб почув сильний, пекучо острий удар бича по лівій руці, а коли глянув, не було уже більше руки, лиш біла, кістяна рура стирчала з кривавого мяса. Оле Августінуссен був незвичайно сильний; і ні на мить не стратив сьвідомости. Сейчас кіхоть руки обвинув порожною торбиною з хліба, покликав людей, що побігли за лікарем. Фабричний лікар мешкав в сусідстві і на щастє, був в дома; сейчас прийшов і обвязав рамя. А потім відставлено Оле Августінуссена возом до хати і положено до ліжка.

Власне тепер тиждень минув по катастрофі. Старий дістав пропасницю в наслідок рани. ,,Іване'', шептав він тихо, однак вперто, ,,Іване, де вона лишила ся?''

,,Хто?''

,,Рука! — Рука, прецінь знаєш! — Де вона лишила ся?''

,,Ви тепер хорі, татуню — лежіть лиш спокійно, — пізнійше я вам про всьо розкажу''

Однак він хотів сейчас знати! Горячив ся, гнївав ся. І тому з найбільшою осторожностю розказав Іван Теодор по свойому усю правду, що рука старого правдоподібно мусїла впасти під підлогу разом з трачинєм; в першій хвилині ніхто про се не подумав. Правда, в долині був чоловік, що шуфлею викидав трачинє, але він нічого не бачив. І від тоді Іван Теодор, та й другі, день денно безнастанно глядїли у величезних горах трачиня за відтятою рукою, — але завсїгди, на жаль, даремно. ,,Однак ми не перестанемо глядати, тату! — лиш тепер лежіть спокійно!''

Отсе викликало у старого величезне враженє, його лице видовжило ся зі страху і болю, він притьмом зірвав ся і хотів кудись бічи. І нараз бризнула кров з під обвязки і він впав без тями на ліжко. — А однак і тим разом він не згинув, хоть як вже близько нього стояла смерть. Противно, з часом, він став видужувати; та все таки два довгі місяці мусів лежати в ліжку, заки обтягла ся скірою крівава рана. Руки все таки не мож було найти, а се для старого було найстрашнійшою мукою. ,,Так палить мене щось у лївій руці'' — говорив він з часта; — докладно чую, як у кождим кіньчику пальця щось сїпає і рве. Так, так, я знаю, ти кричиш за християнською землею, бідачко — а я не можу тобі помочи! Неодно зло ми спільно зділали, ми обоє, а ти була мені завсїгди вірною слугою! — Ой, так, так — Господи Боже!'' — —

(Дальше буде).

Веселий кутик.

Зрадив ся.

— Твої чоботи страшно скриплять; видко, що не заплачені.

— А чому ані мій сурдут, ані камізелька не скриплять?

Всьо можливе.

Професор сам до себе: Не знаю до сто чортів, де я набрав ся того проклятого катару! Чи ж мав би я вчера підчас купелі замочити собі ноги?...

Наші діти.

Дідуню: Слухай, смаркачу, хто тут рядить, ти, чи я?

Внук: — Ані дідуню, ані я, лише бабуня!

Також причина.

Президент суду: Тебе засуджено на кару смерти через повішенє. За годину буде виконаний вирок.

Злочинець: Пане судія, а не можна би то відложити до завтра? Мене нині болить так сильно голова, що не знаю, що зі мною діє ся!...

Сила привички.

Радник (в одній автономічній інституції до запитого дієтаря):

— Стидалибисьте ся так заєдно пити тай пити... Хиба ви вже ніколи не розстаєте ся з фляшкою?

Дієтар (бовтаючи): Пане совітнику, добродію, ласкавий пане... в перших днях по уродженю відумерла мене мати і я зістав вихований на фляшці!...

Уривки з повісти.

...Рука її була студена як вужа.

...В хвилі, коли хотіла дати йому рішучу відповідь, відчинили ся двері, замикаючи її уста.

...Батько ходив по комнаті з заложеними на спину руками і читав газету.

...Старий паниско сказав по довшій павзі до своєї подруги: „Так тут на селі нудно, що як тільки котре з нас умре, я сейчас переношу ся до столиці.

І так добре.

Пасажир (до кондуктора, який не хотів здержати трамваю): А якби я так впав і зломив собі ногу — то тоді що?

Кондуктор: Що?.. Ну, тоді ви не потребувалиб більше скакати на трамвай (кару), бо для людий, які ходять на кулях, ми завсігди його на місци задержуємо.

В цукорні.

— Іди, Степанку, домів; ти вже досить наїв ся цукорків.

— Ні, мамуню! мене ще не нудить.

Побратимство.

Один податковий поборець дістав сильні кольки, а прикликаний до него лікар велів йому поставити на болюче місце кілька пявок. На другий день приходить лікар і констатує, що пявки не вчепили ся тіла хорого поборця.

— І що се може бути, пане консиляр, — звідує ся жінка недужого — чи може ті пявки не добрі?..

— Пявки є добрі, але вони не хочуть гризти вашого мужа, бо на се не позволяє їм товариська льояльність.

В конторі.

— Пане принципал, прошу мені підвисшити платню, бо з дотеперішної мені годі вижити, а про якунебудь розривку вже й бесіди нема. А впрецінь я маю право на якутаку приємність!

— Хочете приємности? — Я вам дам добру раду. Не їджте нічого через два дні, а побачите, що за приємність будете мати, коли на третий день з'їсьте суху булку! На се вам ваша теперішна пенсія цілковито вистарчає.

На селі.

— Слухайте-но, господарю! Чи через той міст за млином можна буде переїхати?

— Можна, нанопьку, можна, але аж на весні, як скажуть шарварок зробити.

У годинникаря.

— Алеж сей будильник зовсім не дзвонить!

— Дзвонить, дзвонить! якжеж би ні!.. Його лише треба трошки потрясти тоді, коли він вас має збудити.

Подвійна користь.

— Виїзджаю, дорогий зятю, на чотири тижні для поратованя здоровля.

— Знаменито, але може би мама посиділи там других чотири тижні для поратованя мого здоровля?

В кухні.

— Моя Марисю, у тебе заєдно пересиджує в кухні якийсь жовнір... то може бути небезпечне...

— О, нехай ласкава пані не мають ніякої обави! Він завсігди лишає своє оруже в передній комнаті.

То не помагає.

Лікар (до пацієнта): Ви вправді трохи ослаблені, але знов не такі хорі, як вам здаєть ся. З'їдже одно яйце, випийте на се одну ляшпку вина, а се певно поставить вас на ноги.

Пацієнт (з червоним носом). Алеж пане консиляр, усе те до нічого! Я вчора з'їв не одно, але 12 яєць і випив на се 40 ляшпок вина, а мимо того — не можу устояти ся на ногах.

Шкода.

— Чи ти, люба жіночко, не запримічаєш, що на моїй голові робить ся щораз виднійше?

— На жаль!.. Шкода, що так само не робить ся в твоїй голові...

В заставничім закладі.

Таксатор: Хочете заставити сей дамський годинник? А звідки ви його маєте?

— То моєї жінки.

— А ви жонаті?

— Так.

— А деж ваша обручка, бо я її на вашім пальци не бачу?

— Якто?.. Ви вже забули?.. Вона також у вас!

Матеріял на адвоката.

Учитель: Чому ти спізнив ся на лекцію?

Ученик: Прошу пана профессора, там така сегодня ожеледа, що коли я поступив один крок вперед, то мусів цофати ся два кроки взад.

Учитель: Яким же чином дійшов ти до школи?

Ученик: Задом, прошу пана професора, задом!

Ріжниця.

— Яка є ріжниця межи жовніром а лікарем?

— Така між ними ріжниця, що хоч оба з них убивають, то жовнірови вільно убивати лише неприятеля і то тільки підчас війни, а лікар усмерчує кождого часу і кого йому подобає ся — хочби навіть найлішого приятеля.

Сварлива жінка.

— Длячого твоя жінка так гнїває ся?

— Наперед гнївала ся на служницю, потім гнївала ся на мене за те, що я не гнївав ся на служницю, а тепер гнїває ся, бо я погнївав ся на неї через те, що вона гнївала ся на служницю. Розумієш?..

На балю.

— Пані! Вже такий довгий час кохаю вас вірно наче той пес, а ви на се нич?!

— Бо не для пса ковбаса.

— Так? То будь здорова, моя люба ковбасо!

Витолкував.

— Татуньцю, що то єсть байка?

— Байка, то видиш, моя дитинко, є тоді, коли звірята розмовляють, наприклад свиня з ослом, так, як я тепер з тобою.

Добра дитина.

— Мамуню, купіть менї тарабан!

— Так! щобись мені тут робив заєдно галаси!...

— О, я буду тарабанити, коли мамуня будуть спати!

Цїни і правила оголошень в „Свободї".

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жаданє листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за каждий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинґи брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно оден раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ПРЕДСТАВЛЕНЬ ТЕАТРАЛЬНИХ І БАЛІВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і иньші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошенє адреси 25 цнт.

2) Належитість за всяке оголошенє мусить бути прислана з гори та в цілости. В противнім разі оголошенє безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками.

3) Кожде оголошенє мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телєфоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошенє несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всіх старань, щоб ошуста потягнули до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошенє, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошенє.

КНИЖКИ

КОТРІ МОЖНА ДІСТАТИ В ДРУКАРНІ „СВОБОДИ":

	цнт.
Ангел та пустельник	15
Америка	15
Бери та читай	30
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Дещо про звірята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до сьвідомости	10
Еміґрант	15
Журавлі	10
Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Зл. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
О підземних скарбах	25
Оповіданя про заздрих богів	10
Про нутро землі	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Розмова Поляка з Русином	10
Релігійні віруваня	20
Русько англійський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люди	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Товариска ворожка	15
Хто з чого жиє	15
Унія в Америці	20
Які то є люди на земли, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15

ДРУКИ

Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Поминик за померших	10
Папері листові з вінєтами, оден	2

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛІГІЙНІ.

Звичайна оправа.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб душі	60
Хліб душі, латинськими буквами	84
Дорога	52
Дорога малий	32
Друг душі	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковник, малий, лат. буквами	70
Молитвенник, галицкий	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Душі	80
Зборник	80
Зборничок	55

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя	2.00
Хліб Душі	1.80
Хліб Душі, латинськими буквами	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Душі	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими буквами	1.80
Зборник	1.90
Зборничок	1.30

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ.

Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Єсли хто замовляє книжки на меншу суму, то належитість може присилати почтовими марками, а при більших замовленях належить посилати гроші через почтовий або експресовий money-order. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюваню книжок посилати 10 центів на реджістер, бо трафляєсь часто, що хтось другий з краянів забере їм книжки з почти.

Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить присилати наперед, бо американська почта не приймає посилок за посліплатою. Для тих, що хотять занятись розпродажею книжок, даємо значний опуст.

Замовленя належить висилати на адресу:

SVOBODA,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.